

SÖDERTÄLJE ORNITOLOGISKA FÖRENING

ÅRSBOK 2017

Foto Framsidan:

Brandkronad kungsfågel

Fotograf: Ronny Malm, Malmsfoto.se

INNEHÅLL

Södertälje Ornitologiska Förenings fyrtionde årssammanställning	sid. 4
Verksamhetsberättelse 2017	sid. 5
Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2017	sid. 6
Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2017	sid. 9
Medlemsregister 2017	sid. 50
Omslagsbilder: Information och fotografier	sid. 2, 51

Södertälje Ornitologiska förenings fyrtonde års sammanställning

Bästa medlem

Föreningens 40:e verksamhetsår passerade utan buller o bång – varken 40-årskris eller stort kalas.

Några nya arter för vårt område blev det inte i år. Däremot blev brandkronad kungsfågel det för många av oss, då en långstannare sjöng nära avfarten från gamla E4-an till Näset i drygt 1½ månad. Förra årets premiärfågel fick bara upptäckaren och någon enstaka person till X-a. Så 2017 får nog ändå utses till Den "Brandkronades" år.

Min mest oväntade fågelobs för året i föreningens verksamhetsområde gjorde jag dagen före julafton då jag tittade ut genom köksfönstret. I häcken nära min fågelmatning satt det en varfågel med mat i näbben. Ja inte det jag matar med utan med en grönsiska. En solklar fågelbordsart anser jag och många med mig. Enligt "Vinterfåglar Inpå Knuten" rapporteras det någon enstaka varfågel i Sverige nästan varje år. Jag utgår från att de flesta av de matningar som varfåglar besökt ligger i tämligen öppna biotoper, knappast i ett ordinärt villaområde utan närhet till fält och inne i en stad. Hur sannolik är en obs som min? Samma sak frågade sig nog Lennart då han i höstas vid ringmärkning hemma i trädgården i Pershagen plötsligt stod med en brandkronad kungsfågel i handen. Lär inte vara många privat-märkare som har den på sin märkarlista hemma på tomten!

En tämligen tung fenologiobs för oss i Södertälje-Nykvarn fick många att åka till Skanssundet i november där Per hittat en sen buskskvätta (ja ingen svarthakad alltså). Detta är första novemberobsen i Södermanland på 18 år. Drillsnäppa i slutet av mars, är det då en tung fenologiobs? Inte i stockholmsområdet inkl. Södertälje enligt rrk Stockholm! Däremot tycker antagligen rrk Uppland, rrk Sörmland m.fl. det! Se vidare sidan 6. Är det då då att de rapporter som rrk inte godkänner anses som felaktiga bestämningar? Nej, men de anses inte som tillräckligt väl dokumenterade för att få publiceras som officiellt fynd – och det är två helt olika saker!

Var ni vid Häggnäsviken eller ute på Näset första veckan i augusti och njöt av alla myrspovarna? (Se i rapporten.) Rena Ölandskänslan! Hoppas ni var det, för det kan dröja många år innan omständigheterna är de rätta för oss en bit in från kustbandet.

Hoppas ni läsare inte brukar hoppa över inledningen till själva fågelrapporten. Och har ni synpunkter eller frågor på det som står där, likaväl som på annat i vår årsskrift hör ni naturligtvis av er!

Södertälje 2018
Stefan Bengtsson
Ordförande

Verksamhetsberättelse

Styrelsen för Södertälje Ornitologiska förening får härmed avge följande berättelse för verksamhetsåret 2017

Styrelsen har haft följande sammansättning

Ordförande	Stefan Bengtsson
Vice Ordförande	Lars-Gunnar Klang
Sekreterare	Petter Kylefors
Kassör	Rikard Hellgren
Övrig ledamot	Leif Sundin
Revisorer	Sven-Hugo Lundahl Olle Nordin
Revisors suppleant	Gunnar Hector
Valberedning	Olle Nordin Mats Blomstedt
Rapportmottagning	Artportalen
Webbredaktör, hemsida	Petter Kylefors
Årsboksredaktörer	Stefan Bengtsson, Staffan Holmberg, Lennart Magni, Leif Sundin
Medlemsantal	76
Årsavgift	100 kronor
Styrelsemöten	Under året har 1 ordinarie styrelsemöte samt flera mail-möten hållits.
Föreningsmöten	Årsmötet hölls den 21 mars i Lindängen, Hagaberg
Exkursioner	Ett antal exkursioner ordnades i förenings regi, de flesta på kvällstid. Deltagarantalet är fortfarande allra bäst på tisdagsutflykterna i augusti. En bildvisning anordnades även i år i november denna gång i Brukshundsklubbens lokaler.
Årsboken	För år 2016 blev klar i början av året, och distribuerades i mars.
Skrivelser mm	Hemsidan har kontinuerligt uppdaterats.

Södertälje den 14 mars 2018

Stefan Bengtsson

Rikard Hellgren

Lars-Gunnar Klang

Petter Kylefors

Leif Sundin

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2017

I tabellen nedan anges första och sista rapporterna år 2017 i Södertälje och Nykvarns kommuner av samma urval vanliga flyttfåglar (67 st.) som tidigare år. Det "bästa" av de fem föregående årens datum finns med i tabellen för jämförelse.

Syftet med tabellen är att stimulera till fenologiska iakttagelser och rapporter. Arter som ibland övervintrar i våra trakter är inte med, eftersom det ibland kan vara svårt att avgöra om fåglarna är nyanlända eller klarat vintern. Helt omöjligt är det dessutom att avgöra om en kortflyttare bara "är sen" eller försöker övervintra. Trots att vissa härdiga arter uteslutits uppkommer i enstaka fall frågan om en observation är att anse som t.ex. vårens första eller är en övervintrare. I sådana fall bedöms observationen i relation till andra i t.ex. vårt landskap eller med tidigare år i vårt område.

Kommentarer till årets tabell

Inledningsvis en intressant iakttagelse och reflexion angående drillsnäppans ankomst till landskapet Sörmland. Under 2000-talet finns ett 10-tal rapporter för tiden fram till den 6/4 från kommunerna som tillhör Stockholms län. Från övriga Sörmland finns inga rapporter. Dit kommer de första drillsnäpporna oftast först i mitten på april enligt Artportalen. Från Uppland samt landskapen söder om oss (Ög, Sm, Öl, Gt) är antalet fynd för tiden fram till den 6/4 väldigt få. Min slutsats är att Stockholms rapportkommitté genom åren varit okritisk till och inte följt upp tidiga drillsnäpps-rapporter.

Under våren har 9 arter fått tidigare datum jämfört med de föregående fem åren. För fyra av dem, ljungpipare, skogsduva, stenskvätta och härmsångare rör det sig bara om några dagar, för lärkfalk lite mer, 7 dagar, grönben 8 dagar och fisktärna 6 dagar. För dubbeltrasten är det 9 dagar tidigare, se dock i årsrapporten. Brushanens "förbättring" på 20 dagar är påtaglig för att vara på våren och är nytt fenologirekord. Det gamla var från den 7/4 2004. För alla dessa nämnda utom lärkfalk och härmsångare gäller att de anlände innan väderomslaget omkring den 11/4. Se inledningen av rapporten.

Tidigaste datum för trädpiplärka under de tidigare fem åren är ändrad då en rapport från 2014 är borttagen ur Artportalen.

På hösten är spridningen mellan åren för varje art liksom tidigare år tydligt större, ibland mer än en månad. Nya "senaredatum" (på högst en vecka) blev det i år för ljungpipare, mosnäppa samt lövsångare och för rödvingetrast 2 veckor. För tornfalk är datumet inom parentes eftersom var är kvar inpå det nya året. Datumet för skogsduva är det senaste i vårt område utom 1998 då övervintringsförsök gjordes in i januari -99. För buskskvätta är det också en förändring på 1½ månad, se rapporten.

För 2 arter saknas i år höstdatum i tabellen, då inga rapporter finns efter sommaren!

Ett 25-tal rapportörer på våren och nästan lika många på hösten är roligt. Flest rapporter på våren kommer från JE, SC och PLt i nämnd ordning, sedan ett hopp ner till SB och MBt därpå en tredje grupp med UM, MBy, HA och ISA. Därefter många rapportörer med någon enstaka rapport. På hösten är liksom förra året SC i topp, BH som god 2:a, och PLt, JE och UM på delad 3:e plats samt HN och EE på 4:e. HH, MBt och SB skiljer sig sedan knappt från en stor grupp med varsitt bidrag (med reservation för enstaka räknefel).

/Stefan

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2017

ART	Ankomst 2012-2016	ANKOMST	Rapportör	Avfärd 2012-2016	AVFÄRD	Rapportör
Sädgås	2015-02-22	2017-03-04	PLt	2016-12-30	2017-12-09	SC
Bläsgås	2016-02-23	2017-03-01	JE	2016-12-22	2017-10-26	JE
Vitkindad gås	2015-02-24	2017-03-12	NK, MBt, SC	2013-11-11	2017-11-13	SC, MBt
Bläsand	2014-03-09	2017-03-15	KHy	2014-12-16	2017-12-09	SC
Snatterand	2015-02-27	2017-03-14	MBt	2014-12-04	2017-11-01	PLt
Kricka	2015-03-02	2017-03-03	MBy	2014-12-14	2017-10-29	JE, SC
Skedand	2016-04-03	2017-04-12	BLj	2013-11-10	2017-10-01	HN, EE
Ejder	2012-03-13	2017-03-13	PLt	2013-11-02	-	
Storlom	2012-03-26	2017-04-02	MRe, HH	2015-10-08	2017-09-29	HH
Svarthakedopping	2016-04-02	2017-04-03	BSi	2014-10-30	2017-10-01	EE, HN
Bivräk	2015-05-14	2017-05-23	JE	2016-09-21	2017-09-06	JE
Brun kärrhök	2014-03-25	2017-04-04	BSi	2015-10-03	2017-09-23	MBt, JE, SC
Fiskgjuse	2015-03-28	2017-03-25	JE	2013-10-17	2017-09-24	Ar
Tornfalk	2012-03-20	2017-04-03	NJ	2016-12-03	(2017-12-30)	SHL
Lärfalk	2012-04-30	2017-04-23	BT	2014-10-05	2017-09-08	SC, GLb, LD
Trana	2014-02-27	2017-03-02	BLj	2014-11-25	2017-10-04	NK, GPa
Strandskata	2014-03-16	2017-03-27	SC	2016-08-07	2017-07-24	PR
M. strandpipare	2016-04-06	2017-04-06	SB, LS, MBy, MBt	2015-09-18	2017-09-04	BH, UM, KL
S. strandpipare	2014-03-13	2017-03-15	UM, BH	2014-10-11	2017-10-04	BH, UM, KL, NK
Ljungpipare	2014-03-26	2017-03-23	PLt	2016-11-03	2017-11-10	PLt
Mosnäppa	2013-05-08	2017-05-14	MBt, SC	2015-08-25	2017-09-01	HN, EE
Brushane	2012-04-23	2017-04-03	MBt	2012-10-27	2017-10-04	BH, UM, KL, NK
Enkelbeckasin	2015-03-12	2017-03-16	SB	2015-12-20	2017-11-18	MBr
Morkulla	2015-03-12	2017-03-25	JE	2016-11-20	2017-09-20	LW
Storspov	2016-03-31	2017-04-02	MRe	2012-09-04	2017-08-01	MBt
Drillsnäppa	2016-03-30	2017-04-03	AE	2014-09-02	2017-08-11	JO
Skogssnäppa	2016-03-17	2017-03-25	JE	2014-08-29	2017-08-14	KN
Svartsnäppa	2015-04-12	2017-05-01	JE	2014-10-19	2017-10-04	BH, UM, KL
Gluttsnäppa	2015-04-19	2017-04-23	KN	2012-10-29	2017-10-01	HN, EE
Grönbena	2015-04-16	2017-04-08	HA, ISA	2014-09-17	2017-09-10	JE, SC
Rödbena	2014-03-27	2017-04-03	MBt, SC	2014-09-24	2017-09-08	LS
Silltrut	2016-03-20	2017-03-25	CLB	2016-10-04	2017-09-24	PLt
Skräntärna	2015-04-07	2017-04-17	JO, HA, ISA	2014-09-06	2017-08-14	BLj
Silvertärna	2014-04-18	2017-05-02	PLt	2013-08-07	2017-08-08	LF, SC, HH, LJ
Fisktärna	2015-04-11	2017-04-05	HAn	2012-09-23	2017-08-14	BLj, KN
Skogsduva	2015-01-29	2017-01-27	NL	2016-11-12	2017-12-27	JJ
Gök	2014-04-30	2017-05-06	BT	2012-09-07	2017-09-07	SB
Tornseglare	2014-04-30	2017-05-13	JE, SC	2014-09-03	2017-08-09	BH, UM
Göktyta	2012-04-18	2017-04-24	PLt	2015-10-04	2017-08-27	AR
Trädlärka	2014-03-07	2017-03-25	JE	2013-10-26	2017-09-10	JE
Ladusvala	2015-04-12	2017-04-27	AEs	2016-10-01	2017-09-24	AR
Hussvala	2013-04-21	2017-04-21	PLt	2013-09-07	2017-08-12	SC

Trädpiplärka	2014-04-05	2017-04-27	SB	2015-09-19	2017-08-30	JE
Ängsdiplärka	2015-03-09	2017-03-18	MBy, SC, JE	2014-12-14	2017-11-13	PLt
Gulärla	2013-04-25	2017-05-11	GWn	2015-09-28	2017-09-24	MBt, SC
Sädesärla	2016-03-11	2017-03-23	PLt	2016-12-12	2017-11-27	UM, SC
Järnsparv	2014-03-15	2017-03-25	JE	2016-10-13	2017-10-20	SC
Näktergal	2014-04-29	2017-05-13	MBt, SC, JE	2013-08-31	-	
Rödstjört	2012-04-15	2017-05-02	JE	2016-09-21	2017-09-06	ATu
Buskskvätta	2014-04-19	2017-05-01	SC, JE	2012-10-10	2017-11-26	PLt
Stenskvätta	2014-04-07	2017-04-04	PLt	2016-10-13	2017-10-07	SC
Taltrast	2016-03-05	2017-03-22	SC	2012-11-19	2017-10-12	HH
Rödvingetrast	2014-03-21	2017-03-24	BR, AEs	2014-12-13	2017-12-26	BSi
Dubbeltrast	2016-02-26	2017-02-17	BH, UM	2016-11-20	2017-10-21	NK
Sävsångare	2016-04-23	2017-05-04	SB, PLt	2015-09-25	2017-08-13	AS
Rörsångare	2016-05-01	2017-05-02	PLt	2012-09-09	2017-07-15	ALn, JSn
Härmsångare	2013-05-09	2017-05-05	AR	2013-08-11	2017-07-09	YM
Ärtsångare	2014-04-25	2017-05-05	UM, BSv	2013-10-11	-	
Törnsångare	2012-05-05	2017-05-14	MBt, SC	2012-09-16	2017-08-13	AS
Trädgårdssångare	2016-05-06	2017-05-16	PLt	2015-08-30	2017-08-13	AS
Svarthätta	2014-04-19	2017-04-26	PRs	2014-10-11	2017-09-20	BH, UM
Grönsångare	2014-04-26	2017-05-02	SB	2013-07-23	2017-07-23	CO
Lövsångare	2013-04-20	2017-04-27	PLt	2015-09-26	2017-09-30	SC
Grå flugsnappare	2013-05-09	2017-05-15	HN, LE, MBt, SC	2012-09-11	2017-09-07	SB, PLt
Svit flugsnappare	2013-04-22	2017-05-01	SB, HH, GC, AR +3	2014-08-23	2017-08-06	HN, EE
Törnskata	2013-05-07	2017-05-14	GC	2014-09-19	2017-09-11	SC
Hämpling	2015-03-11	2017-03-13	SB, SC	2012-10-20	2017-10-06	PLt

Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2017

Inledning

I stort följer rapporten det mönster den haft de senare åren. Anpassningar sker naturligtvis till de systematiska förändringar som sker när den förmodade släktskapen förändras genom framför allt nya genetiska undersökningar. Snösiskan försvann som art, men har en egen rubrik bl.a. eftersom den har det i Artportalen (tills vidare). Jag anar dock att intresset för att bestämma och rapportera raser är lägre än för arter. Det intressanta med att bestämma raser är att de ofta har olika ursprung/häckningsområden, kanske flyttningsstrategier eller dylikt. Ta taigasädgåsen som exempel (se VF nr 6, 2017), som allt fler skådare försöker leta fram ibland de vanliga tundra gässen. Något förvånad är jag därför att många inte bestämmer och rapporterar vilken av våra två gulärleraser det är man har framför sig (se i rapporten).

Några nyligen genomförda förändringar av "allmänna lokaler" måste kommenteras. Bron över till Mörkö heter nu Mörköbron även i vår lokallista (och inte felaktigt Pålsundsbron, kolla på vägverkets skylt). Vi har även skapat ett par nya lokaler eftersom det rapporteras mycket från de platserna: "Tullgarns gärde" och "Fälten N Mörkö". Från den förra blev det tidigare oftast "fälten norr Tullgarns allé" och den senare "fälten V Bokskogen" eller "Mörkö-rakan". Numera finns även "Bränningeån V" och "Bränningeån O". Vi har tills vidare inte ändrat "Torpaviksdiket" eftersom det är så inarbetat i skådarkretsar (men lagt till "Ströms kanal" inom parentes). En näraliggande sak är bruket av privata lokaler "i onödan". Varför använda en egen variant av lokaler som t.ex. Skansundet eller Parkeringen Näset när det finns en allmän lokal?

Väderåret 2017

Vädret detta år (uppgifter från SMHIs hemsida) påminde en hel del om det föregående, speciellt den första halvan. Januari var mild i hela Sverige, i vår del av landet (NÖ Göta- och SÖ Svealand) med ca 2 graders temperaturöverskott. Kallast under månaden var det kring trettonhelgen. Nederbörden var mindre än den normala och snödjupet den 15e ca 5 cm men med barmark vid månadsskiftet. Februari blev nästan en repris, kallast kring den 10e och med ett snödjup på 0-10 cm i hela Göta- och Svealand i mitten av månaden och med barmark söder om oss i slutet av den. Dock ännu mildare än i januari, med ett överskott på 3 grader. Mars blev lika mild som februari och med en dygnsmedeltemperatur några grader över noll. Nederbörden, mest regn, blev rikligare än normalt.

April inleddes med påtaglig vårvärme med dagstemperaturer över 15 grader, men den 11e omslag till kallare väder och med snöbyar månaden ut. Påsken (13-17e) var rekordkall och med ca 5 cm snö i Sörmland-Östergötland. Månaden som helhet blev ändå 1 grad varmare än normalt i södra halvan av Sverige på grund av den varma inledningen. April var soligare än normalt i vår del av landet. Maj inleddes också med några milda dagar därpå en påtagligt kylig period fram till mitten av månaden. Högsommarvarmt slut på månaden gav totalt sett ett temperaturöverskott på ca 1 grad. Nederbörden under maj var endast hälften av den normala. Juni månad blev regnig i södra Sverige, med många lågtryck och ovanligt blåsig. Medeltemperaturen var dock nära den normala.

Juli var kyligare än på många år utom sista veckan, vilket gjorde att medeltemperaturen ändå blev nästan normal. Månaden blev ovanligt torr i sydsverige speciellt i Ö Svealand där endast 25 % av normal nederbörd föll. Augusti så gav sedan ett temperaturöverskott på ca 0,5 grader och med något

mer nederbörd än normalt för månaden. September blev extremt solfattig, ganska mild (överskott 1 grad) och tämligen regnig, i södra delen av Sverige ungefär 50 % mer än normalt.

I oktober blev det i Ö Sverige fortsatt milt och regnigt, november följde med mer normala nederbördsmängder men speciellt i Ö Svealand fortsatt milt, med ett temperaturöverskott på 1,5 grad. December blev ännu mildare, 3 grader varmare än normalt. Strax före Lucia blev det lite vintrigt i sydsverige med blötsnö, men det smälte sedan snabbt bort innan jul.

Vädermässigt var 2017 antagligen ur häckningssynpunkt ett tämligen dåligt år för många småfåglar, speciellt våra Afrika-flyttare. Och trots det milda vädret nästan fram till påsk blev antalet tidigt anlända arter få (se tabellen med flyttfåglars ankomst).

Rapport 2017

MINDRE SÅNGSVAN (*Cygnus columbianus*)

Från Mörkö vid Sanda gård rapporterades 1 ex. den 12/3 (NK) och 4 ad. samma dag vid Sandasjön (SC). I Häggnäsviken, Tullgarn uppehöll sig 1 ex. den 16/3 (MBt, HA, ISA).

SÅNGSVAN (*Cygnus cygnus*)

Vinterobservationer. Under årets båda första månader inkom cirka 100 rapporter varav drygt 50 under januari. Denna månad gjordes observationerna huvudsakligen i Mörkö – Tullgarnområdet. Högsta noterade antal under första halvan blev 53 ex. rastande vid Skanssundet, Mörkö den 3/1 (PLt). Under andra hälften rapporterades max 65 ex. den 31/1 även denna gång rastande på Norra Mörkö (AWb).

Under februari's första hälft noterades max 80 ex. den 13e vid Salsudd (BR, BSi) och 100 ex. den 14e på Himmerfjärden, båda på Mörkö's ostsida (PLt).

Under december inkom ett drygt 40-tal rapporter, återigen huvudsakligen från norra Mörkö och vid flera tillfällen med antal överstigande 100 ex. Maximalt registrerades 190 adulta + 40 årsungar vid Sanda gård den 30/12 (PRn).

Häckningar. Par i lämplig häckbiotop noterades från Lina Lersjö, Södertälje (PRn, ALn, HA, ISA, JO), från Simsjön, Hölö (PRn, HA, ISA, BT), från Sundsviks Hills viltvatten, Turinge (BKy), från Tisjön, Vårdinge (GPa) och Hammarby träsk, Överenhörna (HA, ISA). Ruvning rapporterades senare från Lina Lersjö och Sundsviks Hills viltvatten (BKy) och från Simsjön (BT). Från två av dessa lokaler kunde sedermera pulli noteras, i Lina Lersjö med 5 ex. den 25/5 och 27/5 (BSi resp. KN), 4 ex. den 31/5 och 19/6 (MNs resp. BH, UM) och 3 ex. den 15/7 (ALn) samt med 6 ex. i Sundsviks Hills viltvatten den 8/6 och 8/7 (BKy). Från Häggnäsviken rapporterades också 2 ad med 2 pulli den 9/8 (BH, UM), däremot finns ingen notering om ungar i Simsjön.

Rastande sångsvanar i större antal på andra lokaler än där de ses under vintertid var i Långbro med 150 ex. den 2/11 (KEr) och 192 ex. den 12/11 (SC), i Mönbo med 180 ex. den 4/11 (JE) och i Skillötsjön den 16/11 med 110 ex. (KEr), samtliga i Vårdinge församling.

SÄDGÅS (*Anser fabalis*)

Årets första sädgäss rapporterades den 4/3, då 3 ex. rastade vid Sandasjön, Mörkö (PLt). Nästa observation gjordes den 11/3 med 10 ex. rastande vid Skanssundet, Mörkö (MBt). I övrigt under våren inkom åtta rapporter omfattande 1 till 5 ex. fram till den 18/3, framför allt på norra Mörkö och Pilkrogsviken, Ytterjärna, samt 1 ex. vid Skanssundet den 22/5 (SC).

Hösten började med 25 ex. vid Kumla, Ytterjärna den 22/9 (BLb, ILb). Oktober gav 15 rapporter fr.a. från norra Mörkö, Tullgarnområdet och angränsande delar av Ytterjärna och Hölö med max 60 ex. sträckande SV vid Skanssundet den 4/11 (JE, SC). Stora flockar noterades även i Vårdinge: 25 ex. i

Hjortsberga den 8/10 (JJ), 55 ex. i Vårdinge den 8/10 (NL).

TUNDRASÄDGÅS (*A fabalis rossicus*)

Denna underart rapporterades under hösten vid sju tillfällen: den 3/10 med 3 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (NJ), den 8-14/10 5 rapporter från Vårdinge (NL, GP, JE, SC) med max 30 ex. den 9e (NL) och slutligen 65 ex. rastande i Pilkrogsviken, Ytterjärna den 21/10 (SC).

SPETSBERGSGÅS (*Anser brachyrhynchus*)

Ett ex. sågs vid Tullgarns slott den 11/3 (MBt, JE, SC). Under hösten gjordes tre observationer i Vårdinge: den 8/10 5 ex. och den 12/10 1 ex. (NL) samt den 14/10 2 ex. (JE, SC).

BLÄSGÅS (*Anser albifrons*)

Den 1/1 sågs 1 ex. flyga förbi Tullgarnsnäs (MN, MG, SC) och vid Skanssundet, Mörkö sågs likaså 1 ex. den 4e och 14/1 (FGr, NK, PLt, SC, TS, CK).

Nästa observation gjordes den 1/3 då 5 ex. rastade vid Pålsundsbron, Mörkö (JE) och därefter sågs de mer eller mindre dagligen under hela mars månad kring Mörkö, Tullgarnområdet och Pilkrogsviken, vanligen i ensiffriga antal men ibland tvåsiffriga med max 47 ex. vid Skanssundet den 19/3 (SC), 67 ex. i Pilkrogsviken den 18/3 (JO) och 54 ex. samma lokal den 21/3 (BH, KL, UM). Vårens sista observationer gjordes den 1/4 med 5 ex. i Tullgarnområdet (GA), den 14/4 1 ex. vid Skanssundet (JE) och 1 efterslänrare den 22/5 vid Skanssundet (SC, PLt).

Höstens första, 3 ex., sågs i Häggnäsviken, Tullgarn den 1/10 (HN, EE). Höga antal, >100 ex., noterades vid Skanssundet den 14/10 (BH, UM, KL), från Vårdinge 430 ex. den 8/10, 300 ex. den 9/10 (NL) och 130 ex. den 12/10 (GPa), från Tullgarns slott 150 ex. den 26/10 (JE), som också utgjorde höstens sista observation.

BLÄSGÅS x KANADAGÅS (*A. albifrons x Branta canadensis*)

Tre rapporter angående denna hybrid inkom, i samtliga fall 1 ex. Första observationen gjordes i Norra Yngern vid Farfars udde, Turinge den 5/6 tillsammans med fem kanadagäss (HH). Fynd nummer två och tre gjordes i Pilkrogsviken, Ytterjärna den 18/7 (HH) och den 21/10 (SC).

GRÅGÅS (*Anser anser*)

Vinterobservationer. Årets första observation gjordes den 2/2 då 1 ex. uppehöll sig vid Pålsundet, Mörkö (GAv). Ytterligare ett fynd av en ensam gås gjordes den 4/4 vid Sandasjön, Mörkö (PLt). Därefter dröjde det till den 17/2 innan det droppade in flera rapporter, ca 25 stycken, fram till månads slut. Till antalet rörde det sig vanligtvis om ensiffriga tal och högsta 2-siffriga blev 19 ex. i Västerviken, Tullgarn den 28/2 (LS) Den övervägande delen rapporter var från Mörkö men även två stycken från Vårdinge: i Usta 2 ex. den 24/2 (KEr) och i Visbohammar viltvatten 2 ex. den 28/2 (PLz).

Under december rapporterades bara 3 iakttagelser om 1 á 2 ex. dels från Vårdinge den 12/12 (BK), dels från Mörkö den 30/12 (PLt, PRn).

Häckningar:

Par i lämplig häckbiotop: Skanssundet den 8/4 (PLt), 4 par Örsta, Mörkö den 3/5 (FG), Simsjön, Hölö flera par den 14/5 (BT)

Ruvande: Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 24/4 (BKy)

Par med pulli: 4 pulli Örsta, Mörkö den 4/5 (FG m.fl.), 30 pulli i 7 kullar Häggnäsviken, Tullgarn den 15/5 (HN), Näsby gård, Vårdinge antal pulli ej angivet den 16/5 (GWn), Simsjön, Hölö 4 par med var sin kull ungar + 3 par med 10 pulli den 15/5 (BLj).

Höga antal. 1000 ex. eller mer rapporterades enligt följande:

Tullgarnområdet: Häggnäsviken 1200 (+400 i Västerviken) den 6/8 (HN, EE), 3500 den 26/8 (JE, SC), 3500 den 30/8 (JE), 2500 den 1/9 (HN, TSd, CL), 2000 den 2/9 (NK), 3000 den 5/9 (LS), 2300 den 24/9 (AR), 1500 den 29/9 (SC), 3000 den 1/10 (HN, EE), 3300 den 1/10 (CL), 2000 den 3/10 (NJ)

Tullgarns allé 1200 den 4/9 (HN)

Mörkö: Skanssundet 2500 den 19/8 (MBt, JE, SC), 2500 den 21/8 (SC), 1000 den 30/8 (JE), 1500 den 1/9 (TSd), 2000 den 1/9 (SC), 2000 den 2/9 (MBt, JE, SC), 2000 den 8/9 (SC), 2000 den 9/9 (IG), 2000 den 10/9 (PLt), 2000 den 11/9 (SC), 1000 den 25/9 (KM)

Vårdinge: 3600 den 8/10 (NL), 2000 den 9/10 (NL).

Observera att det högsta antalet har i år räknats in i Vårdinge och inte i Mörkö – Tullgarn-området!

GRÅGÅS x KANADAGÅS (*A. anser x Branta canadensis*)

Denna hybrid gav upphov till nio rapporter, i samtliga fall avseende 1 ex. utom i ett, där 2 ex. noterades. Från Mörkö rapporterades den vid Pålsundsbron den 2/3 (FGr), vid Kålsö den 30/3 (AR) och vid Löten den 24/5 (PLt). I Tullgarnområdet sågs den vid Västerängen den 2/3 (FGr), i Västerviken den 18/4 (HH) och 20/5 (HAn, BB), från Tullgarnsnäs 2 ex. den 2/6 (LG) och från Häggnäsviken den 1/10 (HN, EE) och Slutligen från Turinge vid Sundsviks Kvarn den 24/4 (BKy).

STRIPGÅS (*Anser indicus*)

Ett ex. kom inflygande till Saltskogsjärden, Södertälje den 18/12 (JGr).

PRUTGÅS (*Branta bernicla*)

Sju ex. sträckte söderut över Häggnäsviken, Tullgarn den 24/9 (AR).

Denna art observeras ej årligen i vårt rapportområde!

VITKINDAD GÅS (*Branta leucopsis*)

En vinterobservation gjordes i Maren, centrala Södertälje, där 1 ex. sågs den 23/1 (LS).

Vårens första kom sedan den 12/3 och fram till och med den 23/3 inkom 24 rapporter om 1 till 4 ex. Under perioden 25/3-12/4 ökade antalet individer till tvåsiffrigt med max 30 ex. i Pilkrogsviken, Ytterjärna den 5/4 (MBy) för att sedan åter minska (ca 20 rapporter). Under maj månad noterades endast fyra rapporter varav en omfattade 16 nordsträckande ex. vid Kålsö, Mörkö den 10/5 (JE). Juni månad och fram t.o.m. den 20/9 gavs ett 20-tal rapporter där enstaka observationer omfattade 8 till 10 individer annars bara 1 å 2 ex. Från och med den 21/9 kom höstflyttningen igång med ca 220 ex. rastande vid Skanssundet, Mörkö detta datum och med max 350 ex. födosökande vid Stavs gård, Hölö den 7/10 (SC). Den 26/10 sågs fortfarande 50 rastande ex. vid Mörköbron. Årets sista observation, 1 ex., skedde vid Skanssundet den 13/11 (SC, MBt).

KANADAGÅS (*Branta canadensis*)

Vinteriakttagelser. Ca 25 rapporter inkom under januari från Maren, Södertälje Centrum, från Mörköbron, Mörkö och från Telgehus och Snäckviken, Södertälje, i samtliga fall, så när som på tre, med bara 1 ex. De tre avvikande gällde 4 ex. som sågs den 1/1 i Södertälje kommun (ej närmare preciserat) (KE), den 14/1 vid Telgehus (ALn) och 15/1 vid Snäckviken (TS, CK). Fram t.o.m. den 28/2 sågs fortfarande bara 1 ex. (sex rapporter) i Maren men samma datum sågs också 20 ex. i Västerviken, Tullgarn (LS).

Decemberiakttagelserna gav upphov till fem rapporter med 4 till 6 ex. mellan den 1/12 och 18/12 vid Pålsundsbron (RKm, MTm, MBT, SC, PLt) och åtta rapporter avseende 1 ex. mellan den 20e och 30/12 vid Sandasjön, Mörkö (BH, UM, PLt, JE, PRn, BEx).

Större ansamlingar, 200 ex. eller fler, noterades i Pilkrogsviken, Ytterjärna med 430 ex. den 6/8 (HN, EE) och vid samma lokal 200 ex. den 20/10 (PRn).

GRAVAND (*Tadorna tadorna*)

Den första rapporten av sammanlagt 19 stycken inkom den 16/3 då 1 ex. sågs rastande i Pilkrogsviken, Ytterjärna (HA, ISA). Från Tullgarn rapporterades vid Häggnäsviken den 21/3 1 hane (BH, UM, KL), den 1/4 3 hanar + 1 hona (JE, SC), den 15/4 1 par (GSb) liksom den 16/4 (MBy) och 17/4 (JE), vid Västerviken den 17/4 2 ex. (OW, AK) och (HA, ISA) liksom den 18/4 (PKy), den 24/4 (SB), 1 ex. den 15/5 (HN), den 18/5 1 par (AEs, MNs), vid Tullgarnsnäs den 17/6 1 ex. (JW, GW) och den 23/7 1 ex.

(JE).

Vid Skanssundet, Mörkö sågs den 8/4 1 par (UM) liksom den 24/4 (SC) och den 13/5 (JE).

MANDARINAND (*Aix galericulata*)

En hane visade sig vid Maren, centrala Södertälje den 12/5 där den simmade tillsammans med gräsänder, mycket orädd (AEs). Troligen en parkrymling.

BLÄSAND (*Anas penelope*)

Ca 70 rapporter. Den enda vinterobservationen gjordes i december, som samtidigt blev årets sista observation (se nedan).

Årets första, 1 par, noterades vid Skanssundet, Mörkö den 15/3 (KHy), 5 ex. samma lokal den 16/3 (PLt), 6 ex. i Häggnäsviken, Tullgarn den 16/3 (JE, HA, ISA) och 8 ex. i Pilkrogsviken, Ytterjärna den 17/3 (MBt). Den förhållandevis låga numerären höll sedan i sig fram till den 12/4 då 20 ex. sågs vid Skanssundet (HA, ISA). Men de drog väl vidare norrut för efter dess översteg aldrig antalet 5 ex. fram till början av september. Inga större indicier på häckning har noterats även om de ofta uppträtt parvis och vid ett tillfälle angetts som 'par i lämplig häckmiljö' norr om Kalkberget, Mörkö den 3/5 (FG).

Under höstflyttningen noterades max 35 ex. vid Björkarösund, Mörkö den 24/9 (PLt) liksom i Häggnäsviken den 30/9 (PLt). I oktober sågs som mest 40 ex. den 3/10 (NJ). Årets näst sista observation blev 1 rastande hane vid Häggnäsviken den 16/10 (HN). Den allra sista kom först den 9/12 då 1 honfärgad individ sågs vid Egelsviken, Mörkö (SC).

SNATTERAND (*Anas strepera*)

Årets första observation gjordes den 14/3 då 2 par visade sig vid Skanssundet, Mörkö (MBt). Under resten av månaden inkom ytterligare tio rapporter från Skanssundet och Pilkrogsviken, Ytterjärna, som mest med 6 ex. ofta i par. April månad fortsatte i samma stil med ett 25-tal observationer spridda på lite fler lokaler och med ett större antal, med runt ett 20-tal ex. Bl.a. var flera lokaler i Tullgarnområdet representerade och vid Bränninge gård, Tveta sågs 1 par den 27/4 (MBt). De högsta antalen räknades dock in vid Pilkrogsviken med 20 ex. den 12/4 (JE), 21 ex. den 13/4 (SB), 21 å 22 ex. den 24/4 (SC, CL), 20 ex. den 24/4 (SB) och 27/4 (AEs) samt 22 ex. den 28/4 (MBt).

Under maj månad inkom ca 20 rapporter och de största ansamlingarna stannade vid 10 ex. En spridning av par norrut från Pilkrogsviken kunde ses vid Fläsklösa, Hallsfjärden, Ytterjärna (FG) till Södertälje hamn där 1 hane sågs (FG). På några ställen angavs par i lämplig häckbiotop.

I juni inkom ca.15 rapporter. Max 40 ex. noterades i Västerviken, Tullgarn den 24/6 (SC) och samma datum 22 ex. i Pilkrogsviken (SC). Inga ungar eller några säkrare indicier på att häckning genomförts noterades. Juli gav 4 rapporter med max 38 ex. i Pilkrogsviken den 5/7 (BH, UM).

Under sensommar – höst kom närmare 50 rapporter. Större ansamlingar var 30 ex. i Pilkrogsviken den 9/8 (BH, UM) och 35 ex. i Häggnäsviken, Tullgarn den 13/9 (NK). Ny lokal i detta sammanhang blev Simsjön, Hölö, där 3 ex. sågs den 14/8 (MÅ). Ännu den 1/10 (CL) och 3/10 (NJ) räknades 20 ex. in i Häggnäsviken. Höstens sista observation blev 2 rastande ex. vid Skanssundet den 1/11 (PLt).

KRICKA (*Anas crecca*)

Ca 200 rapporter. Årets första blev 3 ex. den 3/3 i Pilkrogsviken, Ytterjärna (MBy) och 3 ex. den 12/3 vid Skanssundet, Mörkö (MBt). Därefter var vårflyttningen i full gång. Senare under mars sågs som mest 50 ex. den 27/3 vid Häggnäsviken, Tullgarn (SC). I Sundsviks Hills viltvatten, Turinge noterades 4 ex. den 23/3 (BKy). Största ansamlingarna under april var 40 ex. vid Tullgarnsnäs den 12/4 (JE) och 19/4 (HN) samt 45 ex. den 27/4 (KER). Observationer gjorda utanför Mörkö-Tullgarnområdet och de närmaste vattnen däromkring var 2 ex. i Ånsta sjön, Turinge den 4/4 (BSi), 1 hona i Hummelhaga, Överjärna den 10/4 (SC), 1 ex. i Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 12/4 (HH) och på samma lokal 4 par den 24/4 (BKy), vid Simsjön, Hölö 4 hanar + 2 honor den 12/4 (BLj), 8 ex. den 12/4 (JE), 4 par den 17/4 (HA, ISA), vid Stora Alsjöns naturreservat, Vårdinge 1 par den 19/4 (BLj, HAn), i Lina Lersjö och Lina Våtmark, Södertälje 2 par i vardera den 24/4 (BKy) och 4 par i Sundsviks Hills viltvatten den

24/4 (BKy).

I maj rapporterades bl.a. i Simsjön 3 ex. den 1/5 och 2 par den 6/5 (JE), 1 hane den 15/5 (BLj), i Norasjön, Tullgarn 1 par den 8/5 (JE), vid Bränninge gård, Tveta 1 par den 3/5 (FG), i Hallsfjärden, Tveta 1 par den 3/5 (FG), vid Grisskär i Asköfjärden, Mörkö 2 par den 3/5 (FG), i Pilkrogsviken, Ytterjärna 2 par den 10/5 (JE) och 17/5 (BT). De fyra sista observationerna kommenterades med 'par i lämplig häckbiotop'. Samma kommentar har också angetts för observationer i Tullgarnområdet, Lina och Sundsviks Hills viltvatten men några små ungar tydande på en genomförd häckning har inte rapporterats, möjligen med undantag för de 5 årsungar som sågs vid den sist nämnda lokalen den 8/7 (BKy).

Större ansamlingar, 100 ex. och däröver, sedda under hösten var enl. följande:

Tullgarnområdet, Västerviken 130 ex. den 1/9 (HN, EE)

Tullgarnsnäs 100 ex. den 6/9 (JE), 115 ex. den 20/9 (JE)

GRÄSAND (*Anas platyrhynchos*)

Större antal under vintern noterades i Maren, Södertälje centrum med 250 ex. den 5/1 (UM), 300 ex. den 15/1 (GFs, JEE) och 400 ex. den 20/2 (UM)

I Södertälje kanal 478+ 80 ex. den 15/1 (TS, CK)

i Viksberg, Östertälje 125 ex. den 10/1 (HA, ISA)

vid Skanssundet, Mörkö 230 ex. den 30/1 (UM), 500 ex. den 27/2 (LE, GLb)

STJÄRTAND (*Anas acuta*)

Ett vårfynd gjordes i Häggnäsviken, Tullgarn där en hane sågs den 2/4 (MBt, SC) och ett vinterfynd i december, samma lokal (se nedan).

Övriga observationer gjordes under höstflyttningen enl. följande:

Tullgarnområdet, Västerviken den 27/8 1 hona (JO), den 1/9 5 á 6 ex. (HN, TSd),

dito, Häggnäsviken den 1/9 2 ex. (HN), den 2/9 2 ex. (JE), den 29/9 2 ex. (SC) den 18/10 1 ex. förbiflygande (BH, UM) samt 1 hona den 20/12 (HN).

Skanssundet, Mörkö den 11/9 1 ex. (SC)

Decemberfynd är inte vanliga. En snabbgenomgång av våra årsböcker under 2000-talet ger bara ett fynd och det ligger så nära i tiden som 2014, den gången den 21/12 i Pilkrogsviken.

ÅRTA (*Anas querquedula*)

Endast en observation gjordes detta år, nämligen 1 par den 7/4 vid Tullgarnsnäs (SB).

SKEDAND (*Anas clypeata*)

35 fynd har rapporterats detta år, vilket är 10 färre än förra året. Alla fynd redovisas nedan.

Vårfynd:

Simsjön, Hölö: den 12/4 1 par (BLj) och 3 ex. (JBä), den 27/4 1 par (MBt), den 30/4 1 par (OW). Den 1/5 3 hanar+2 honor (JE), den 3/5 2 par (BT), den 8/5 1 par (OW), den 9/5 1 par (HA, SIA), den 14/5 8 ex. (BT), den 14/5 4 hanar+2 honor (JE), den 15/5 1 par+2 hanar (BLj)

Tullgarnområdet: Häggnäsviken den 21/4 1 par (MBy) och den 16/5 1 par (MBt), Tullgarnsnäs den 24/4 1 par (SB), Norasjön den 9/5 1 par (HA, SIA) samt Västerviken den 30/5 1 ex. (HN)

Pilkrogsviken, Ytterjärna den 2/5 3 ex. (JBä) och den 10/5 1 par+1 hane (JE)

Mörkö: Skanssundet den 5/5 1 par (UM, BSv), Norra Mörkö den 5/5 1 hane (SSu), Boviken den 10/5 1 hane (JE)

Sommar och höstfynd:

Inga fynd gjordes i juni månad.

Pilkrogsviken, Ytterjärna den 5/7 1 ex. (BH, UM), den 10/8 2 ex. (JO)

Tullgarn, Häggnäsviken den 1/8 1 ex. (MBt), den 11/8 2 ex. (JO), den 13/8 3 ex. förbiflygande (AS), den 15/8 1 ex. (SC), den 30/8 2 ex. (JE), den 6/9 5 ex. (JE), den 1/10 6 ex. (HN, EE)

Tullgarnsnäs den 6/8 3 ex. (HN, EE), den 23/9 2 ex. (MBt, JE, SC).

Observationen den 1/10 vid Häggnäsviken var årets sista.

BRUNAND (*Aythya ferina*)

49 rapporter

Vinterobservationer. Vid Skanssundet, Mörkö höll 1 hane till under tiden 7/1-18/2, vilket gav upphov till elva rapporter (MBy, PLt, HA, UM, PRn, SC m.fl.), dessutom 3 ex. den 9/1 (AEs). I december sågs den vid 3 tillfällen, i Pilkrogsviken, Ytterjärna dels den 6e med 2 ex. (BH, UM, AMä) dels den 8e med 8 ex. (JW, GW) samt vid Skanssundet den 18/12 med 12 ex. (UM).

Under våren i mars sågs 1 ibland 2 hanar dels vid Skanssundet dels i Tullgarnområdet. Den 8/4 sågs 6 ex. i Simsjön, Hölö (SC, JE) och den 12/4 2 par, samma lokal (JE). Ett par noterades här senare vid fyra tillfällen från den 1/5 fram till den 9/5 (JE, TSd, HA, ISA), därefter bara 1 ensam hane fram till den 15/5 (BT, JE, BLj). Vid Tullgarnsnäs sågs 1 hane den 30/5 (HN).

Även för brunand saknas iakttagelser under juni och i juli fram till den 22/7, då 5 ex. sågs i Häggnäsviken (JE).

Höstobservationerna, 8 stycken fr.o.m. den 3/10 t.o.m. den 24/11, gav inledningsvis låga antal: 1 hane i Häggnäsviken den 3/10 (NJ) liksom den 16/10 (HN), 3 hanar vid Brandalsund, Ytterjärna den 5/10 (BSi), 6 ex. i Pilkrogsviken, Ytterjärna den 11/10 (LS) och 9 hanar+4 honor den 21/10 (SC). Det var först i november som antalet ökade ordentligt i Pilkrogsviken: 100 ex. den 4/11 (PRn) och 22 ex. den 24/11 (HH).

Årets sista notering skedde den 18 december (se ovan under vinteriakttagelser).

VIGG (*Aythya fuligula*)

Ca 230 rapporter

Häckningar: Noll konstaterade i år även om 'par i lämplig häckbiotop' angivits för flera lokaler.

Stora flockar 1000 ex. och däröver:

Tullgarnområdet: 3500 den 1/1 (HA, ISA), 1200 den 15/3 (BH), Tullgarnsviken: 4000 den 1/1 (MN, SC, MG), Västerviken: 3000 den 2/1 (GA), 2500 den 2/1 och 3/1 (JO), 2000 den 3/1 (CL) och Tullgarns slott: 3000 den 2/1 (SC, JE), 3000 den 2/1 (HAn, BB), 1500 den 1/3 (JE)

Mörkö:

Björnhagen: 2000 den 8/1 (PLt)

Söräng: 1000 den 8/1 (SC, JE), 1000 den 17/11 (HAn, BB)

Skanssundet: 1000 den 14/1 (SC), 2000 den 18/2 (SC), 1000 den 4/11 (PLt), 1000 den 7/11 (KM)

Oaxen: 1715 den 14/1 (TS, CK)

Ekö: 1825 den 14/1 (TS, CK), 1300 den 30/11 (PLt).

BERGAND (*Aythya marila*)

60 rapporter vilket är betydligt fler än förra året.

Vinterobservationer

Tullgarnområdet:

Rävsalaviken 1 ex. den 1/1 (MN, SC, MG), Västerviken den 2/1 17 ex. (GA) och 100 ex. (JO) och den 3/1 5 ex. (CL), Tullgarnsnäs den 2/1 3 ex. (HA, ISA) och Tullgarns slott den 3/1 10 ex. (HAn, BS)

Därefter ett uppehåll fram till andra hälften av februari och nu till Mörkö:

Söräng den 17/2 3 honor (BH, UM), Skanssundet den 18/2 1 hane (SC)

Under våren inkom 7 rapporter i mars månad, de flesta från Tullgarnområdet med vanligtvis 1 á 3 ex., i ett fall 10 ex. den 25/3 (JO). I april gjordes alla observationer i Tullgarnområdet, två gånger under första halvan om 1 ex. vardera och under andra halvan 3 hanar+7 honor den 18/4 i Häggnäsviken (HH, PKy, JE), den 19/4 1 hane+3 honor i Häggnäsviken (HN), 3 hanar+3 honor i Västerviken (HN) och 1 hane+4 honor vid Tullgarnsnäs (GLb), den 20/4 1 ex. i Västerviken (BKy). De sista 7 dagarna noterades tvåsiffriga antal dels vid Tullgarnsnäs med 20-37 ex. (SB, BKy, AE, MBy) och dels i Häggnäsviken med 45 ex. (MBt, JE, SC). I maj månad sågs som mest 25 ex. vid Tullgarnsnäs den 5/5 (SB), 20 ex. i Norasjön den 8/5 (JE) samt 10 hanar+11 honor den 15/5 (HN).

Därefter ett uppehåll i observationerna fram till den 20-23 oktober, då med 1 ex. i Tullgarnområdet (HAn resp. CL) och i november 16 rapporter om 1 á 4 ex. från Mörkö. En rapport gällde 15 ex. vid Skanssundet den 8/11 (AEs). Årets båda sista observationer noterades vid Oaxen den 6/12 med 2 ex. (BH, UM, AMä) och vid Skanssundet den 8/12 med 1 ex. (JW, GW).

EJDER (*Somateria mollissima*)

Ca 130 rapporter.

Årets första ejderobservation gjordes den 13/3 med 5 ex. vid Salsudd, Mörkö (PLt). Några större antal sågs kring Mörkö med 60 ex. vid Söräng den 16/3 (HA, ISA), 120 ex. vid Tokvik den 26/3 (SC) och 100 ex. vid Ekö den 29/3 (BH, UM).

Par i lämplig häckbiotop rapporterades från flera lokaler, fr.a. kring Mörkö och upp till Skorvan utanför Pershagen, Tveta och Halls Holme, Östertälje (FG). Flera flockar om 70 till 80 ex. noterades också (FG). Ruvande ejder konstaterades vid Egelsviksskär den 5/5 (UM, BSv). Pulli sågs senare enl. följande: 6 ex. vid Farstanäs, Ytterjärna den 25/5 (FG), 10 ex. vid Ulvsundet den 25/5 (FG), 20 ex. vid Örsta den 25/5 (FG), 5+5 ex. vid Skarvstenarna, Tullgarnsviken den 25/5 (FG), 9 ex. vid Tullgarnsnäs den 30/5 (HN), 25 ex. vid Skanssundet den 11/6 (AKh).

Årets sista ejder noterades den 6/7 då 2 honor sågs vid Tullgarnsnäs (LE, GLb).

ALFÅGEL (*Clangula hyemalis*)

Årets observationer var enl. följande:

Oaxen, Mörkö 1 ex. den 14/1 (TS, CK) och 2 ex. den 17/2 (BH, UM), Tokvik, Mörkö 140 ex. den 26/3 (SC), Ekö, Mörkö 150 ex. den 29/3 (JE), Tullgarnsnäs 2 par den 24/4 (SB), Ekö, Mörkö 3 ex. den 30/11 (PLt)

SVÄRTA (*Melanitta fusca*)

Ingen rapporterad iakttagelse i år.

SJÖORRE (*Melanitta nigra*)

Årets observationer var enl. följande: Tullgarns slott (utanför Häggnäsviken) 1 ex. den 2/1 (SC, JE, JO), Tullgarnsnäs 1 ex. den 26/4 (BKy) och Häggnäsviken 1 ex. den 29/4 (MBt, JE, SC)

KNIPA (*Bucephala clangula*)

Drygt 200 rapporter, varav ca 25 i januari, ca 20 i februari och 17 i december. Vinterobservationerna gjordes framför allt i Mörkö – Tullgarnområdet. Högsta noterade antal i januari var 80 ex. vid Oaxen, Mörkö den 14/1 (TS, CK) och i februari 150 ex. den 19/2 vid Söräng, Mörkö (HAn, BS) och 120 ex. vid Ekö, Mörkö den 23/2 (PLt).

Häckningar med pulli rapporterades från Farfars udde, Turinge den 13/5 och 5/6 (HH), från Lina Våtmark, Södertälje den 15/5 (BKy), från Häggnäsviken, Tullgarn den 8/6 (BH, UM) och från Lina Lersjö den 19/6 (BH, UM).

SALSKRAKE (*Mergellus albellus*)

Ca 160 rapporter varav 20 i januari, 10 i februari och 25 i december.

I Vaskhusviken, Ytterjärna sågs 27 ex. den 1/1 (HA, ISA) och i Västerviken, Tullgarn 125 ex. samma datum (HA, ISA). Ansamlingar större än 30 ex. rapporterades sedan från Tullgarns slott den 2/1 med 50 ex. (SC, JE, HAn, BB), från Häggnäsviken den 2/1 150 ex. (JO) och från Egelsviken, Mörkö 40 ex. den 21/1 (SC, JO). De största flockarna under februari utgjordes av 35 ex. vid Uggleudden, Mörkö den 19/2 (SC) och vid Ekö, Mörkö 30 ex. den 24/2 (BLj).

Under våren inkom ca 40 rapporter i mars och i april – maj åtta. Några större ansamlingar i mars månad var 140 ex. vid Tullgarns slott den 1/3 (JE) och den 19/3 med 90 ex. (SB), i Häggnäsviken den 18/3 med 60 ex. (JE, SC), vid Tullgarns slott + Häggnäsviken den 21/3 med 60 + 30 ex. (HA, ISA) och i Rävsaalaviken med 90 ex. den 22/3 (SC). Vårens sista observation gjordes den 9/5 då 1 hona rastade i

Rävsalaviken (PLt).

Höstens första observation gjordes vid Tullgarnsnäs den 29/8, där 1 honfärgad individ sågs (PKy, SC, LJ). Mellan den 20e och 30/9 sågs vid fyra tillfällen 2 ex. i Tullgarnsområdet, i oktober 6 rapporter också från Tullgarnsområdet med som mest 12 ex. i Häggnäsviken den 21/10 (NK), i november 18 rapporter med max 48 ex. den 15/11 (BKy) och 40 ex. den 17/11 (HAn, BB).

Under december var antalet större, alla från Tullgarnsområdet:

Tullgarnsområdet (ej preciserat var) 40 ex. den 1/12 (HAn, BB), 130 ex. den 6/12 (BH, UM), 110 ex. den 26/12 (NK)

Tullgarns slott 170 ex. den 9/12 (PLt), 65 ex. den 27/12 (HA, ISA)

Västerviken 135 ex. den 13/12 (CL), 90 ex. den 20/12 (BH, UM), 68 ex. den 20/12 (HN), 60 ex. den 21/12 (BEx)

Tullgarnsnäs 50 ex. den 20/12 (HN)

SMÅSKRAKE (*Mergus serrator*)

Drygt 20 rapporter.

Under *vintern* observerades arten vid sju tillfällen: den 1/1 5 ex. i Tullgarnsområdet (HA, ISA), den 2/1 3 ex. vid Tullgarns slott (SC, JE) och i Västerviken 1 ex. (GA), den 3/1 2 ex. vid Tullgarns slott (HAn, BS), den 17/1 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (GLb) och den 7/2 1 ex. vid Ekö, Mörkö (PLt).

Tre rapporter under *mars*: 1 hona den 15/3 i Västerviken (BH, UM), 4 ex. vid Björnhagen, Mörkö den 19/3 (JO), 2 par i Tokvik, Mörkö den 26/3 (SC). Det sjunde tillfället var 1 hona vid Hornö, Mörkö den 9/12 (MBt). Inga fynd i april.

Maj – juni gav ca 10 rapporter: 2 par den 3/5 vid Egelsholm, Mörkö (FG), 1 par + 1 hane den 5/5 vid Egelsviksskär (UM, BSv), 3 hanar + 1 hona den 10/5 vid Egelsviksskär (MBt), 2 hanar + 1 hona den 11/5 vid Tullgarnsnäs (MBt) och 1 par den 15/5 (HN), 1 hane den 14/5 vid Viksberg, Östertälje (HA, ISA), 1 par den 15/5 i Rävsalaviken (LE, GLb), 1 ex. den 2/6 och 17/6 vid Tullgarnsnäs (LG resp. JW, GW).

I *november* sågs 2 ex. vid Janshällarna, Tullgarnsnäs den 6/11 (SC) och 1 par vid Ekö, Mörkö den 15/11 (BH, UM).

STORSKRAKE (*Mergus merganser*)

Större ansamlingar, 100 ex. eller fler, noterades under vinter-vår och höst-vinter enl. följande:

Tullgarnsområdet: Tullgarnsviken: 400 ex. den 1/1 (MN, SC), Tullgarnsnäs: 150 ex. den 27/2 (LE, GLb), 125 ex. den 13/11 (PLt), Tullgarns slott: 800 ex. den 21/3 (HA, ISA), Häggnäsviken: 300 ex. den 21/3 (HA, ISA), 150 ex. den 18/11 (RF, BSu, AT), Västerviken: 1800 ex. den 8/4 (JE) och Tullgarnsområdet: 400 ex. den 6/12 (BH, UM, AMä)

Mörkö: Mörköbron: 400 ex. den 26/1 (BH, UM), Eriksö: 200 ex. den 13/2 (BR, BSi), Skanssundet:

200 ex. den 19/2 (HA, ISA), Ulvsundet: 500 ex. den 14/3 (MBt), Björkarösund: 150 ex. den 18/3 (PLt), 450 ex. den 25/11 (PLt), Kålsö: 120 ex. den 25/3 (MN, MJa, MWn)

Yttereneby naturreservat: 190 ex. den 23/3 (BLj)

Farfars udde, Turinge: 119 ex. den 10/11 (HH)

Häckningar där pulli registrerades skedde vid Brandalsund, Ytterjärna, vid Bränninge gård, Tveta, vid Skanssundet och Egelsviksskär, Mörkö den 25/5 (FG), vid Skanssundet den 11/6 (AKh) och den 28/6 (UM).

JÄRPE (*Tetrastes bonasia*)

Ett ex. observerades vid Scania Tekniskt Centrum, Södertälje stad (i skogen väster om Gläntanvägen) den 10/4 (MBt).

ORRE (*Tetrao tetrix*)

Endast tre rapporter registrerades det här året. Två ex. hördes spela vid Vattgruvmossen, Överjärna

den 25/3 (JE) och 1 ex. vid Stora Alsjön, Vårdinge den 10/4 (OW). Dessutom noterades 1 ex. den 28/8 vid Vattgruvmossen (OW).

TJÄDER (*Tetrao urogallus*)

Endast 2 observationer detta år. Ett förbiflygande ex. noterades vid Stora Alsjön, Vårdinge den 30/1 (OW) och en hona vid Vattgruvmossen, Överjärna den 25/3 (JE).

RAPPHÖNA (*Perdix perdix*)

Ingen rapport detta år.

VAKTEL (*Coturnix coturnix*)

Spelande vaktel hördes vid Gärtuna, Östertälje den 23/5 (UM, ALg), vid Mörkö kyrka den 28/5 (UM, ALg), vid Stavs gård, Hölö den 29/5 (IL), vid Örjanskolan, Ytterjärna den 31/5 (JE, MBt, TSd) och den 1/6 (HN), vid Bokskogen, Mörkö 2 rastande ex. den 1/6 (PLt), vid Tullgarn den 22/6 (GSt), vid Hjortsberga, Vårdinge den 22/6 (JJ, AWo) och den 23/6 2 spelande mellan Vårdinge kyrka och Usta gård (JJ, AWo). Slutligen hördes 1 spelande ex. den 1/8 vid Aspbacken, Mörkö den 1/8 (MBt).

STORLOM (*Gavia arctica*)

Drygt 100 rapporter varav ca hälften från Farfars udde. Enstaka ex. i Saltsjön redovisas inte.

Årets första lommar rapporterades den 2/4 dels från Tullgarnsnäs (MRe) dels från Farfars udde i Norra Yngern, Turinge (HH). Vid den senare lokalen iakttogs 2 ex. vid upprepade tillfällen under tiden 8/4 – 29/9 (HH), ibland flera ex. som den 29/6 med 8 ex. och den 9/8 med 11 ex. (HH). Andra lokaler i Turinge, varifrån lom rapporterades, var 1 ex. i Jägarskogens naturreservat den 3/5 (BKy) och den 21/7 (KMs), i Södra Yngern vid Eknäset 1 par den 21/5 (GC), i Norra Yngern vid Sandtorp 1 par den 8/7 (CÅL) och i Runnbäckssjön 3 ex. den 17/7 (CÅL).

Från Hölö undantagandes Tullgarnområdet noterades lom i Sörsjön vid flera tillfällen under perioden 8/4 – 31/8 med som mest 7 ad. vid sista tillfället (MBt, NK) och även 1 ex. från Långsjön den 18/5 (AWb).

I Överjärna vid Vattgruvmossen hördes spelande lom på avstånd i N den 9/6 (LJ, PRn, BKy, PKy).

I Vårdinge observerades lom i Skillötsjön den 23/4 (BT), i Trönsjön den 14/5 (EB) och i St. Envättern 2 ex. den 31/5 (PRn) och 8 ad. den 15/8 (SB).

Pulli observerades med 1 ex. i Ekuddsfjärden, Norra Yngern den 10/7 (HH) och i Sörsjön, Hölö 2 1K-fåglar den 2/8 (MBt).

Årets sista lom noterades den 29/9 med 2 ex. vid Farfars udde (HH).

SMÅDOPPING (*Tachybaptus ruficollis*)

Ca 45 rapporter, betydligt fler än föregående år.

Ett ex. i Maren, centrala Södertälje gav upphov till 17 rapporter under perioden 17/1 – 24/2. Nästa fynd gjordes med 1 ex. i Pershagens småbåtshamn, Tveta den 28/3 (SC).

Under häckningstid följande rapporter:

Vid Simsjön, Hölö sågs 1 ex. den 8/4 (SC, JE), 2 ex. den 12/4 (JE) och 27/4 (MBt).

I Vällingen vid Hummelhaga, Överjärna observerades 1 ex. den 10/4 (SC).

I Lina Lersjö, Södertälje gjordes flera iakttagelser: 1 ex. den 10/4 (HA, ISA), den 22/4 1 möjligen 2 ex. (MBy), 1 ex., 4 observationer, den 1-12/5 (ALn),

1 ex. i Motorvägspölen strax S om Bränninge, Ytterjärna den 14/4 (JO).

Från Snebro våtmark, Taxinge rapporterades 1 ex. den 20/4 (BKy), 1 ex. den 10/7, 1 ruvande och 1 födosökande den 14/7 – 29/7, (4 observationer, YM). Den 6/8 sågs sedan 1 pulli + 1 ad. och den 13/8 3 pulli och 2 ad. (YM). Ytterligare två rapporter inkom därefter från Snebro, 1 födosökande den 14/8 och 2 födosökande den 4/9 (JW, GW).

Vid Sundsviks Hills viltvatten hördes 1 lockande den 7/7 och dagen efter sågs 1 1K-fågel, vilket var den

första konstaterade lyckade häckningen på denna lokal (BKy).

2017 konstaterades alltså 2 häckningar, båda på nya lokaler!
Årets sista smådopping observerades den 22/12 i Igelstaviken, Östertälje (RWs).

SKÄGGDOPPING (*Podiceps cristatus*)

Ca 100 rapporter.

Ingen vinterobservation rapporterades. Årets första noteringar gjordes med 2 ex. i Pilkrogsviken, Ytterjärna den 16/3 (MBt, SC), 20 ex. vid Skansundet, Mörkö den 18/3 (NK) och 15 ex. i Tullgarnområdet den 19/3 (SB).

Högsta noterade antal var 200 rastande i Rävslaviken den 6/7 (LE, GLb).

Årets sista blev 1 ex. i Häggnäsviken, Tullgarn den 26/11 (HBI).

GRÅHAKEDOPPING (*Podiceps griseogenus*)

Liksom föregående år sågs 1 rastande ex. i Simsjön, Hölö, nu den 6/5, där den tycktes hålla till hela dagen (JE, MBt, SC, JO, TSd, IFk).

Normalt endast skärgårdsrapporter.

SVARTHAKEDOPPING (*Podiceps auritus*)

Ca 50 rapporter.

Årets första observationer gjordes den 3/4 med 2 ex. i Lina Lersjö, Södertälje (BSi).

Flest observationer gjordes i Lina Lersjö, Södertälje den 7/4 med 4 ex. (MBy) 3 par den 10/4 (HA, ISA), 1 par den 12/4 (CHj), 3 par den 22/4 (MBy), (JO), 6 par den 24/4 (BKy), 2 par den 26/4 (GC), 4 par den 30/4 (PRn), 2 par den 1/5 (AL, BSi), 1 par den 10/5 (AL), 1 par den 27/5 (KN), 1 par den 31/5 (MNs), 2 ad. den 19/6 (BH, UM) samt 3 par den 23/4 i Lina våtmark (JO).

Andra lokaler där flera observationer gjordes var Sundsviks Hills viltvatten, Turinge där en första observation med 4 ex. noterades den 12/4 (HH), följd av 1 par den 20/4, 1 ex. den 24/4, den 1/5, den 8/5, 1 par + 1 ex. den 9/5 (samtliga dessa BKy) och 2 ex. den 25/5 (MFr). Den 8/6 sågs 2 ad med 2 pulli (BKy), den 26/6 1 ex., den 26/8 1 1K-fågel och slutligen 1 ex. den 17/9 (BKy).

I Simsjön, Hölö observerades 1 par den 30/4 (OW), 1 ex. den 6/5 (JE, MBt, SC, TSd, CFk), 3 ex. den 7/5 (JW, GW, JO), 1 par den 9/5 (HA, ISA), 3 á 4 par den 14/5 (JE, BT) och 3 par den 15/5 (BLj).

I Tullgarnområdet gjordes också ett flertal observationer av 1-3 ex. under våren med som mest 9 ex. den 29/4 i Häggnäsviken (MBt, JE, SC). Under hösten mellan den 20/9 och 1/10 noterades vid 4 tillfällen 1 á 4 rastande ex. (BH, UM, SC, PLt, HN, EE).

Från några strölokaler inkom följande rapporter: Svalsättersjön, Överjärna den 9/4 med 1 ex. (SC), 1 ex. den 12/4 (JE), Kallfors- Svalängen, Överjärna 1 ex. den 28/4 (MBt) och Aspholmarna väst, Mörkö 1 par den 25/5 i lämplig häckbiotop (FG).

Trots flera upprepade besök vid några lokaler är det enbart i Sundsviks Hills viltvatten som pulli och/eller ungfåglar påträffats. Det skulle vara intressant att veta om gamla häckningslokaler besökts senare under häckningstiden med negativt resultat. Detta gäller även för smådopping.

STORSKARV (*Phalacrocorax carbo*)

Ca 100 rapporter.

Årets första skarvar, 22 stycken, visade sig vid Skansundet den 1/3 (HA, ISA).

Större ansamlingar, 100 ex. eller fler, noterades framför allt i Tullgarnområdet och var enl. följande:

Tullgarnområdet: Tullgarnsnäs 200 ex. den 19/4 (HN), 110 ex. den 8/6 (PLt), 130 ex. den 6/8 (HN, EE), 200 ex. den 14/8 och 20/8 (KN), 2000 ex. den 30/8 (JE), 650 ex. den 1/9 och 700 ex. den 4/9 (HN), 200 ex. den 13/9 (LE, GLb), 1500 ex. den 20/9 (JE).

Tullgarns slott 100 ex. den 8/8 (TM).

Dessutom sågs 225 ex. flyga förbi Visbohammar, Vårdinge den 30/7 (KEr).

December gav fem fynd med max 4 ex. den 20/12 vid Oaxen, Mörkö (BH, UM).

Inga häckningar har angivits. Har väl mörkats.

RÖRDROM (*Botaurus stellaris*)

Rördrom hördes spela vid Överenhörna den 5/4 (RLo), Simsjön Hölo den 7/5 (JW, GW) och Sörsjön, Hölo den 31/5-1/6 (IL, CL)

ÄGRETTÄGER

Första fyndet sedan 2011. Två observationer, förmodligen samma individ: Brandalssund, Ytterjärna den 25/5 (FG, AHI) och Skansundet Norra Mörkö den 6-10/6 (PLt, SC.).

GRÅHÄGER (*Ardea cinerea*)

Vinteriakttagelser

Häger rapporterades 52 ggr (39 ggr 2016) under *januari* månad från:

- Häggnäsviken och Västerviken i Tullgarnområdet med max. 3 ex. den 3/1 (HAn, BS)
- Torpaviksdiket, Södertälje med max 5 ex. den 8/1 (MAM), Maren max 4 ex. den 23/1 (HAn, BS)
- Skansundet, Norra Mörkö med max 14-15 ex (PLt, SC, JE)

Enstaka ex. också från: Björnhagen, Mellersta Mörkö och Pilkrogsviken samt Brandalsund i Ytterjärna. Under *februari* inkom 23 rapporter från i stort sett samma lokaler som månaden innan med tillägg för Axvik och Söräng på Mörkö

Som mest sågs 16 ex. vid Skansundet den 1a resp 5e (PLt, JO) och 6 ex. i Maren, Södertälje den 12e (OW, AK).

Under *december* inkom 21 rapporter varav drygt hälften från Mörkö, oftast Skansundet, resterande mestadels från Ytterjärna, oftast Pilkrogsviken. Två rapporter om 2 ex. från Sigtunaån, Vårdinge (BK). Hälften av rapporterna rör enstaka individer medan övriga utgör grupper om 8-16 ex. alla vid Skansundet (PRn, PLt m.fl.).

Som vanligt inga häckningskriterier.

VIT STORK (*Ciconia ciconia*)

Ingen rapport om denna art i år. Sedd 7 år under 2000-talet.

BIVRÅK (*Pernis apivorus*)

Tidigaste rapporten kom om en förbiflygande den 23/5 från Hummelhaga, Ytterjärna (JE) och ytterligare en rapport i maj om 1ex. från Bränninge gård, Tveta den 27/5 (ALa).

8 rapporter under häckningstiden (juni-början augusti) på olika platser, alla avseende 1 ex.

- Hörningsholm, Norra Mörkö 6/6 (PLt)
- Brandalsund, Ytterjärna 17/6 (BLj)
- Järna trafikplats, Överjärna 18/6 (LN, TU)
- Överenhörna 19/6 (UM, BH)
- Nora hage, Mellersta Mörkö 23/6 (MBt)
- Aglasjön Ytterjärna 23/7 (AE)
- Sandasjön, Norra Mörkö 29/7 (MC, CC)
- Sundsviks Hills viltvatten, Turinge 7/8 (BKy)

Övriga 5 observationer, 19/8 – 6/9 härrörde från höstflyttningen varav 4 från Mörkö/Tullgarnområdet (JE, SC, MBt, PKy) och en rapport från Mikaelgården Ytterjärna (AR), alla avser 1 ex.

BRUN GLADA (*Milvus migrans*)

Ingen rapport i år (6 rapporter 2016 med förmodligen samma individ).

RÖD GLADA (*Milvus milvus*)

Under året gjordes sju observationer, en svagt ökande trend.

- Bränninge gård, Tveta den 25/3 kl. 09:15 (SC)
- Väster Aglasjön Ytterjärna 2 ex. den 25/3. Kl. 10:20 (ME)
- Sandasjön, Norra Mörkö den 25/3 (JE, SC)

- Smedsta, Hölö den 2/4 (HMa)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna den 5/4 (LS)
- Stav, Hölö den 22/7 (IL, CL)
- Eklund, Överjärna den 3/8 (SRy).

Fågeln vid Bränninge anses vara en av dem som sågs vid Aglasjön 1 timme senare. Således 7 fynd om nu inte fågeln vid Pilkrog och Stav är samma individ.

HAVSÖRN (*Haliaeetus albicilla*)

Antalet havsörnsrapporter uppgick till ca 430 st, ca 30 % fler än föregående år och med något mindre dominans av iakttagelser från Mörkö – Tullgarnområdet. Inom området öster E4an från Södertälje kommuns sydgräns upp till överfarten av Södertälje kanal och vidare norrut genom centrala Södertälje utefter farleden förbi Viksberg till Mälaren, så återfanns ca 90 % av iakttagelserna även i år. Observationer väster härom (39 st) var enligt följande (1 ex. om inget annat anges):

- Hölö: - Smedsta den 2/4 (HMa)
 - Simsjön den 12/4 (BLj), den 14/5 (BT)
- Nykvarn: - Näsby Taxinge den 16/1 (EH),
 - Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 4/3, 20/4, 19/5, 7/8, 17/9, 27/10, 7/11 (BKy)
 - Bommersvik, Turinge 2 ex. den 12/2 och 2 ex. den 14/3 (SPa, SB)
 - Eknäset södra Yngern den 31/7 (BK)
 - Ekebo repförläggning Vällingen den 16/11 (HH)
 - Turinge den 10/12 (HH)
- Södertälje: - Lina den 26/1 (BSi), den 6/5 (JSn, ALn), den 21/11 (MA), den 24/9 (JSn, SHe, MV, ALn)
 - Tveta den 18/12 (NK)
- Ytterenhörna: - Sandvikens brygga den 4/3 (YM)
- Överenhörna: - Lurberget den 4/3 (YM, BA)
 - Ekensberg 3 ex. den 6/4 (RLo)
 - Jursta den 26/4 (RLo)
 - Hammarby träsk den 5/5 (ISA, HA), 3 ex. den 19/6 (UM, BH), 2 ex. den 17/11 (MA)
- Tveta: - Ålöström den 15/2 (SB)

Rapporter om fler än fem individer från samma lokal, datum och rapportör:

- 13 ex. Norra Mörkö den 15/3 (UM, BH),
- 11 ex. Sandasjön Norra Mörkö den 21/3 (PLt)
- 10 ex. Västra Järnafjärden Ytterjärna den 17/2 (UM, BH), Björkarösund Norra Mörkö den 14/4 (PLt)
- 9 ex. Sandasjön Norra Mörkö den 25/3 (JE, SC), Björkarösund Norra Mörkö den 1/10 (SC, MBt)
- 8 ex. Mikaelgården, Ytterjärna den 9/3 (AR), Björkarösund Norra Mörkö den 16/3 (PLt), 21/3 (UM, KL, BH), Norra Mörkö den 5/5 (BSv, UM)
- 7 ex. Pilkrogsviken den 21/4 (HH), N Mörkö den 5/5 (SSu), Häggnäsviken Tullgarnområdet den 11/10 (KEr)
- 6 ex. den 4/3 Skansholmen Norra Mörkö (YM, PLt) och Mikaelgården, Ytterjärna (AR), samt Björkarösund, Norra Mörkö den 9/9 (IG), väster Bokskogen den 9/12 (SC).

BRUN KÄRRHÖK (*Circus aeruginosus*)

Årets första observationer gjordes den 4/4 vid Ånstasjön, Turinge (BSi). Under april finns totalt 24 rapporter varav de flesta från Mörkö, Tullgarnområdet eller Simsjön, Hölö. Dessutom 3 st rapporter från Ytterjärna, 1 st från Södertälje Scania Demo center, 1 st från Överenhörna och 1 st från Farfars udde Nykvarn.

Fåglar i lämplig häckbiotop (i år även om det inte uttryckts i rapporten) under maj-juli (1 ex. om intt annat angivet nedan).

- N Mörkö: Sandasjön 16 rapporter med som mest 1 hane +2 honor den 13/5 (JE), 2 hanar 18/5 (CL),

- Skanssundet 1 par den 10/6 (BT), Dåderö den 8/5 (MBt) och 1 par den 10/6 (BT)
- S/Mell Mörkö: NV Slessberget 1 par den 17/6 (SC), Kålsö 2/5 (PLt), Udden 11/6 (AKh)
- Tullgarnområdet: Norasjön den 1/5 (RLk) och den 8/6 (PLz), Näset 3 rapporter (BKy, NK, JE), Tullgarns alle´ den 15/5 (HN) och Västerviken den 5/7 (BH, UM)
- Simsjön, Hölo 1 par den 7/5 (JO), 1 par den 14/5 (BT), och den 15/5 (BLj), den 6/7 (ALn) och 1 par den 15/7 (RF)
- Turinge: Sundsviks Hills viltv. 4 rapporter tiden 1/5-8/7 (BKy)
- Lina Iersjö, Södertälje den 19/5 (ALn) och 8/7 (SC)

Kompletterande rapporter från delar av vårt område där möjlig häckning kan tänkas i närheten:

- Lurberget, Överenhörna den 5/5 (ISA, HA), Hammarby träsk den 19/6 (BH, UM)
- Vårdinge: Lillsjön den 14/5 (GPa), Usta den 18/5 (KE), Sjunda gd den 31/7 (BK)
- Ytterjärna: Vaskhusviken den 22/6 (ALn)

1K-fåglar noterades vid 21 tillfällen (lika många observationer 2016) varav två med 3 respektive tre med 2 individer noterade. Samtliga utom en av rapporterna är från området Norra Mörkö – Tullgarn perioden 26/7 – 13/9. En rapport från Simsjön Hölo den 1/8.

BLÅ KÄRRHÖK (*Circus cyaneus*)

I år har 34 rapporter inkommit, vilket är mer än snittet.

17 vinter/vårobservationer

- Björkarösund, Norra Mörkö den 11/2 (MBr), den 17/2 (AP), 2K hane den 18/2 (SC), den 19/2 (ISA, HA), den 3/3 (MBy), den 24/3 (BR).
- Bokskogen, Norra Mörkö den 18/2 och den 13/3 (PLt)
- Dåderö, Norra Mörkö den 19/2 (FGr)
- Sandasjön, Norra Mörkö den 4/3 (SOÖ, CÖv), den 12/3 (JE, SC), den 18/3 (PLt), den 31/3 (NK)
- Påläng, Hölo ad. hane den 6/4 (SB)
- Geneta, Södertälje den 29/4 (SB)
- Hörningsholm den 22/5 (PLt)

De flesta rapporterna under februari-mars på N Mörkö avser en honfärgad 2K-fågel och kan mycket väl vara samma individ utom en rapport den 18/2 där det rör sig om en 2K hane (Anm. SB).

17 st höstrapporter fördelade enligt följande:

- september, 6 rapporter varav 1 från Mörkö (NK), 5 (troligen 3 ind.) från Tullgarnområdet (LS, SC, NJ, JE, AR)
- oktober, 3 rapporter (alla fr.o.m. 20e) varav 2 från Björkarösund (SC) och en från Sandasjön, Norra Mörkö (NK)
- november, 7 rapporter varav 4 från Björkarösund (SC, BSu, AT, RF, MBt) och 3 från Sandasjön, Norra Mörkö (JO, PLt). Samtliga dessa från okt-nov kan avse samma individ (Anm. SB).
- december, en rapport från Björkarösund Norra Mörkö (JE).

ÄNGSHÖK (*Circus pygargus*)

Ingen rapport i år. Rapporterad 10 år under 2000-talet.

“STÄNGSHÖK” (*Circus macrourus* eller *C pygargus*)

En trolig stäpphök rapporterades från Hörningsholm, Mörkö den 19/5. ”Såg liten ut” (MJ)

ORMVRÅK (*Buteo buteo*)

Vinterfynd:

Januari månad gav 47 rapporter, februari 38, vilket är färre än förra året. De fördelades enligt följande:

- Mörkö 12 + 20
- Tullgarnområdet 1 + 2
- Hölö utom Tullgarnområdet 8 + 6
- Överjärna 8 + 3
- Ytterjärna 12 + 5
- Södertälje 4 + 1
- Överenhörna 1 + 0
- Vårdinge 1 + 1
- Nykvarn/Taxinge 1 + 0

De flesta rapporterna avser 1 ex. Rapporter om minst 2 individer/rapportör:

- Mörkö: 2 ex. Löten den 25/2 (SC), 2.ex Bygdegården den 19/2 (HA, ISA), 3 ex. Sandasjön den 17/2 (BH, UM)
- Överjärna: 2 ex. Järna trafikplats den 3+27/1 (JO, JW, GW)
- Ytterjärna: 4 ex. Mikaelgården den 2+12/1 (AR), 4 ex. Ulvsundet den 19/2 (HA, ISA)
- Överenhörna: 3 ex. Jursta/Nöttersta den 30/1 (SB)

I Hölö/Tullgarnområdet kan det under de två vintermånaderna varit frågan om 4-8 individer och lika många i Ytterjärna. På Mörkö kan en skattning bli 7-10 individer. Då hamnar vi på totalt 25-36 individer dvs jämförbart med föregående år. Av dessa kan dock en del från slutet av februari vara tidiga vårflyttare (SB).

Några rapporter med större antal under hösten var 9 ex. den 30/8 vid Västerviken Tullgarnområdet (JE), 8 ex. den 30/9 vid Dåderö Norra Mörkö (FGr), den 4/10 vid Kumla Ytterjärna (UM, KL, BH) och den 18/10 vid Sandasjön Norra Mörkö (UM, BH) och med 7 ex. den 4/10 vid Häggnesviken Tullgarnområdet (NK).

December månad gav 35 rapporter (mot 2016: 23 st och 2015: 46 st) fördelade enligt följande:

- Mörkö 13
- Tullgarnområdet 5
- övriga Hölö 3
- Överjärna 2
- Ytterjärna 8
- Södertälje 3 (inkl Östertälje)
- Turinge 1

December-rapporterna omfattar troligen 13-15 individer varav Mörkö 4, hela Hölö 4, Ytter- och Överjärna 5 (SB).

FJÄLLVRÅK (*Buteo lagopus*)

Januari månad gav 64 rapporter, februari 29 rapporter vilket är ungefär liknande antal som de senaste två åren dock med en viss nedgång för februari 2017. Övervägande delen av rapporterna kommer som vanligt från Mörkö, Hölö/Tullgarns- och Pilkrogsområdena. Enstaka rapporter från Vårdinge (KE, PSk), Turinge (SB), Taxinge (ADu), Överenhörna (RLo) och Södertälje (BSi).

I stort sett alla rapporterna avser 1 ex. med undantag av följande där 2 ex. avses:

- N Mörkö den 22/1 (JO), den 4/2 (PLt), den 12/2 (PR; SC), den 19/2 (JO, FGr)
- Mell. Mörkö den 3/1 (HAn, BS)
- Ytterjärna den 3/1 (JO), den 19/1 (HA), den 21/1 (SC, JE)

Granskar man rapporterna mer i detalj kan följande skattningar göras om antal individer: Hela Hölö 3-4 ex., Mörkö 4-5, Ytter- + Överjärna 2-3 samt 1 vardera från Överenhörna, Södertälje, Vårdinge, Turinge, Taxinge. Detta ger totalt 14-17 individer, flera dock kanske tillfälliga. Detta är något färre än förra året men fler än 2015 (SB).

Ytterligare 76 rapporter under mars – början maj, med den senaste den 7/5. Något färre rapporter än 2016. De är från samma lokaler som under högvintern och visar att Fjällvråkarna lämnade vårt område först i slutet av april början på maj.

Första höstobservationen gjordes den 17/9 (SC) den sista den 30/12 (PLt) båda vid Sandasjön Mörkö. Totalt 86 höstrapporter (114 st 2016 och 142 st 2015). Rapporterna fördelade sig enligt följande:

- Tullgarnområdet, Hölö sep 1, okt 3, nov 1, dec 1, totalt 6 rapporter
- Hölö (utanför Tullgarnområdet), nov 3, dec 4, totalt 7 rapporter
- Mörkö, sep 2, okt 18, nov 19, dec 13, totalt 52 rapporter
- Överjärna okt 1, nov 0, dec 6, totalt 7 rapporter
- Ytterjärna nov 2, dec 3, totalt 5 rapporter
- Vårdinge okt 4 rapporter
- Södertälje okt 1, dec 1, totalt 2 rapporter
- Överenhörna, nov 1 rapport
- Turinge Nykvarn, okt 1, nov 1, totalt 2 rapporter

Rapporterna under hösten avser i allmänhet 1, undantagsvis 2 individer. Tre ex. rapporterades sträckande över Häggnäsviken den 11/10 (KEr) respektive födosökande vid Sandasjön den 16/10 (JE) och den 18/10 sträckte 4 ex. förbi Sandasjön (UM, BH).

Rapporterna från *november-december* tyder på följande antal individer (SB): Hela Hölö sn 2-3, Mörkö 3-4, Ytter/Överjärna, Södertälje, Turinge och Överenhörna vardera 1. Totalt 9-11 ex., vilket är färre än de två föregående åren.

KUNGSÖRN (*Aquila chrysaetos*)

Fyra rapporter från i år, samma antal 2016:

En adult fågel som lyfte den 13/2 från Eriksö Södra Mörkö (BSi, BR), en yngre fågel sträckande den 1/3 över Norra Mörkö (PLt), en förbiflygande den 27/7 vid Slätmosse Överjärna (OL) och 1 ex. sträckande syd den 15/10 över Järna (BEn).

STÖRRE SKRIKÖRN ? (*Clanga clanga?*)

Även i år en ovaliderad rapport: Tullgarn den 2/6 (BAv, RV).

FISKGJUSE (*Pandion haliaetus*)

Vårens första gjuse rapporterades från Häggnäsviken Tullgarnområdet den 25/3 (JE). Den sista rapporterades den 24/9 också från Häggnäsviken (AR).

TORNFALK (*Falco tinnunculus*)

Totalt 130 rapporter under året (124 st 2016)

En honfärgad övervintrade kring Saltå kvarn/Järna trafikplats fram till den 25/2 (SC, JE m.fl.).

Nästa rapport är från Stensättra, Turinge den 3/4 (NJ) och följdes sedan under månaden av 9 rapporter varav 1 från Skanssundet, Mörkö, 1 från Tullgarnsnäs (HA, ISA), 1 från Pilkrogsviken Ytterjärna (JE), 3 från industriområdet S Södertälje (SC, MBt, PRn), 1 Lövsta Ytterenhörna (HH) samt 1 Edesta gård Vårdinge (KEr).

Häckning vid Hall Östertälje där ruvande fågel rapporterades den 31/5 (LS), Odals spannmålsmagasin Södertälje hamn där bl.a. 2 pulli rapporteras den 3/7 (SC, PRn), Sanda/Dåderö, Mörkö med parning den 7/5 (MBt, SC) och fågel vid misstänkt boplats den 29/5 (PLt). Dessutom möjlig häckning vid Stensättra, Turinge (NJ).

Under hösten är rapporterna väl spridda i tiden med årets sista observationer under november-december av en honfärgad fågel vid Saltå, Överjärna den 21/12 (PLt, TSI) och kulturhuset, Ytterjärna den 30/12 (SHL). (Fågeln fanns kvar ännu i februari 2018)

STENFALK (*Falco columbarius*)

Tre rapporter i år (6 st 2016), enbart höstrapporter för ovanlighetens skull.

Sandasjön, Norra Mörkö den 8/9 (LD, GLb), Sanda gård, Norra Mörkö den 9/9 (IG) samt Visbohammar viltvatten, Vårdinge den 18/9 (JJ).

LÄRKFALK (*Falco subbuteo*)

Årets första rapport är från Skillöt, Vårdinge den 23/4 (BT).

Den geografiska fördelningen av resterande rapporter var (1 ex. om inte annat anges):

Tullgarnomr. - Häggnäsviken 2 ex. den 15/5 (MBt, SC), 26/5 (AS)

- Skräddartorpskärrer 2 ex. den 3/8 (RWs, MBt)

- Tullgarnsnäs den 13/8 (JE, SC)

- Västerängen den 1/9 (EE, HN)

Mörkö - Skansundet den 5/5 (SSu), den 1/7 (UM), 2 ex. den 21/8 och den 8/9 (SC)

- Sandasjön den 8/6 (BKy)

- Botten den 29/7 (UEm)

- Asköfjärden den 27/8 (MN)

- Björkarösund den 28/8 (PLt)

- Hörningsholm den 8/9 (LD, GLb)

Hölö - Simsjön den 21/5 (JO), den 25/6 (SC), den 6/7 (ALn)

Vårdinge - Skillöt den 23/4 och den 6/6 (BT)

Ytterjärna - Brandalsund 2 ex. den 18/6 (AR), den 24/7 (CL) och 2 ex. den 30/8 (MLn, ALn)

Överjärna - Enekullarna Moraåns dalgång 2 ex. den 11/8 (ALn)

Södertälje - Lina naturreservat den 26/5 (MBy), 27/5 (KN)

- Bruksgatan den 8/7 (KE)

Östertälje - Hall den 31/5 (LS)

Turinge - Sundsviks Hills viltvatten Turinge 3 sträckande den 19/5 (BKy)

Ovanstående tyder på möjliga revir i Tullgarnområdet, på N Mörkö, vid Simsjön och Brandalsund samt Skillöt, Vårdinge.

Årets sista rapport är från den 8/9 Hörningsholm respektive Skansundet Mörkö (LD, GLb, SC).

PILGRIMSFALK (*Falco peregrinus*)

I år 12 rapporter (16 st 2016) varav två från våren:

Skansundet Norra Mörkö den 21/4 (UM, ALg) och Pilkrogsviken Ytterjärna den 30/4 (MBt).

Övriga rapporter är från hösten, fördelade på lokaler enligt följande (1 ex. utom i ett fall, se nedan):

- Tullgarnområdet: Tullgarnsnäs den 20/9 (JE)

- Mörkö: Skansundet den 21/8 (UM), Björkarösund den 6/9 (JE), Sanda gård den 9/9 (IG) och 10/9 (JE), Sandasjön den 18/9 (PLt, SC, MBt) och den 30/10 (SC, MBt)

- Överenhörna: Ekensberg den 20/7 (RLo)

- Nykvarn: Ånsta sjön Turinge 2 ex. den 28/8 (AEs)

VATTENRALL (*Rallus aquaticus*)

17 rapporter, vanligtvis med 1 ex. per observationstillfälle.

Årets första observation gjordes den 8/4 vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (HA, ISA). Från detta område också en sensommarobservation, Rävslaviken den 29/8 (PKy, SC)

Från N Mörkö rapporterades arten vid Sandasjön den 11/4 och 14/4 (PLt), den 2/5 MBt) och på sensommaren den 28/8 (PLt). Från Kålsö, S Mörkö en rapport den 21/4 (PLt).

Från Simsjön, Hölö noterades den den 17/4 (HA, ISA), den 3/5 (BT), den 7/5 (JW, GW), den 14/5 (BT),

den 15/5 med 2 ex. (BLj) och den 15/7 (RF, BSu, AT).

Enstaka vattenralls-observationer gjordes även vid Hamnskärs sydspets, Överenhörna den 22/4 (JE), vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 19/5 (BKy), vid Lina Lersjö, Södertälje den 29/5 (JO) och vid Lina våtmark den 11/6 (BSi).

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA (*Porzana porzana*)

Rapporterades från Lina våtmark, Södertälje den 19/5 – 14/6 (CHi, MLn, ALn m. fl.) och vid Norrängs viltvatten, Mörkö den 6/6 (JE).

KORNKNARR (*Crex crex*)

I år endast en spelande kornknarr vilken hördes vid Tvetaberg, Tveta den 27/5-11/6 (JE, MBy m. fl.).

RÖRHÖNA (*Gallinula chloropus*)

Under *januari – mars* inkom 29 rapporter, samtliga från Maren Södertälje den sista rapporten är från den 10/3 (ALn). Dessutom rapporterades 1 ex. från Södertälje kanal den 15/1 (TS, CK).

Under *häckningstid* finns även i år rapporter från dammen vid McDonalds Moraberg Östertälje: Den 3/4 (SC), den 25/4 (MBt), samt på eftersommaren 3 årsungar + 1 ad den 1/7 (SC), 1 årsunge + 1 ad den 30/9 (SC). Även i dammarna vid Glasberga, Östertälje konstaterades häckning där 1 pulli sågs tillsammans med 2 ad. den 1/7 (SC).

Utöver dessa finns rapporter från:

- Seminarieparken Ytterjärna 6 ex. den 3/4 (MHm)
- Simsjön Hölö 5 ex. den 1/5 (JE), 6-9/5 (MBt, SC, JO, IFk, TSd, GW, JW, OW, ISA, HA) och 2-3 ex. 14-15/5 (BT, BLj) i övrigt mest 1-2 ex.
- Lina naturreservat Södertälje 1 ex. den 28/5 (BSi)
- Järndammen Turinge 2 ex. Nykvarn 1 ex. den 21/8 resp. 15/9 (HH)
- Inför *vintern* var 1 ex. tillbaka vid Maren Södertälje och sågs den 25/11, 16/12 (SC)

SOTHÖNA (*Fulica atra*)

Vid Skanssundet Norra Mörkö sågs under *januari-februari* som mest 230 ex. den 28/1 (SC), 180-190 ex. den 15/1 (TSd, PLt) och 160 ex. den 14/2 (PLt).

Högsta noteringen under *hösten* var vid Pilkrogsviken Ytterjärna 185 ex. den 30/10 (CL) och vid Skanssundet Norra Mörkö 160 ex. den 27/11 (UM) och 175-200 ex. den 30/12 (UM, PRn).

TRANA (*Grus grus*)

Årets första trana var 1 ex. sträckande NO vid Kalkberget Mörkö den 2/3 (BLj) följd av 1 ex. sträckande vid Skansholmen Mörkö den 4/3 (BJn) samt 1 ex. rastande den 5/3 vid Ekensberg, Överenhörna (RLo) och 2 ex. förbiflygande vid Skillöt, Vårdinge (BT).

Par i lämplig häckbiotop rapporterades från:

- Rösjön, Vårdinge den 16/3 (GPa)
- Simsjön den 9/5 (ISA, HA), den 15/5 (BLj)
- Mikaelgården, Ytterjärna den 29/3 (AR)
- Ledarön/Sandasjö/Björkarösund, Norra Mörkö den 21+25/3 och den 8/4 (PLt), den 2/5 (BKy)
- Norräng den 30/3 (AR) och Kålsö, Södra Mörkö den 21/4 (PLt)
- Tullgarnsnäs den 19/4 (HN) och Hägnäsvisken, Tullgarnområdet den 20/4 (BKy)
- Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 20/4-8/6 med parning den 5/5. Misslyckad häckning tyvärr rapporterad den 8/7 (BKy)
- Ånstasjön, Turinge den 31/5 (AEs)

Lyckade häckningar konstaterades på följande lokaler:

- Römora, Överjärna pulli den 21/6 (NK)

- Häggnäsviken, Tullgarnområdet 2 ad, 2 juv. den 4/8 (SB) och den 9/8 (UM, BH)

Större flockar med 300 eller fler observerades vid:

- Sandasjön den 12/8 med 350 ex. (SC), den 21/8 med 312 ex. (CL) och Björkarösund, Norra Mörkö den 23/8 med ca 300 ex. (UM)
- Norakärret, Mellersta Mörkö den 1/9 med 350 ex. (TSd), resp 524 ex. (MBt)
- Tullgarnsnäs, Tullgarnområdet den 29/8 med minst 300 ex. (SC, PKy)
- Brunnsäng, Södertälje den 4/10 med 300 ex. sträckande (GPa, NK), också årets sista rapport.

STRANDSKATA (*Haematopus ostralegus*)

Vi inför en ny art i vår sammanställning.

Under 1:a halvåret inkom 74 rapporter (ca 50 åren innan).

Den första rapporten är i år från den 27/3.

Följande rapporter inkom under mars:

- Skanssundet den 27/3 1 ex. (SC), den 28/3 2 ex. (PLt) och den 31/3 1 ex. (NK)

Under *häckningstid* (april-juni):

Arten rapporterades tillfälligt även inne i stadens närhet:

- Sydhamnen Södertälje den 19/4 2 ex. parning (KE)
- Sällskapsholmen Södertälje den 26/4 2 ex. parning (KE)
- Södertälje hamn Södertälje den 3/5 1 ex, den 25/5 2 ex. (EEk, JAI, AHI, FG).

Norr om Pilkrogsviken:

- Fläsklösa, Hallsfjärden Ytterjärna den 25/5 1 ex. (EEk, JAI, AHI, FG)
- Brandalsund, Ytterjärna den 25/5 1 ex. (EEk, JAI, AHI, FG)
- Farstanäs, Ytterjärna den 16/5 1 ex. (DFa) den 25/5 1 ex. (EEk, JAI, AHI, FG)

Pilkrogsviken, Ytterjärna:

14 rapporter (endast april!): den 1/4 2 ex. (SC, JE), den 15-16/4 1 ex. (JBä, SHL), den 20/4 1 ex. (BB, HAn), den 21/4 3 ex. (HH, MBy), den 22/4 1 ex. (SC), den 23/4 5 ex. (PRn), den 24/4 2 ex. (AEs), den 28/4 1 ex. (MBy, JO), den 29/4 2 ex. (AK, OW)

Skanssundet, Mörkö (1-2 ex. om inget annat anges):

- April 17 rapporter: den 1-2/4 (PLt, MBy, SC, MBt), den 4/4 parning (PLt, MBt), 5-6/4 (HAn, NK), den 8-9/4. (UM, SC, MBt), den 12/4. (ISA, HA), den 14/4. (JO, UM), den 17-18/4. (AK, OW, MBt), den 19/4 3 ex. (PLt), den 20/4 (UM) och den 24/4 3 ex. (SC)
- Maj 9 rapporter: den 3/5 (JAI, AHI, FG), den 5/5 (BSv, UM), 7/5 (SC, MBt), den 12/5 (UH), den 14-16/5 (SC, MBt GLb, LE, KM), den 18/5 (CL), den 22/5 (SC), den 25-26/5 (EEk, JAI, AHI, FG, AS).
- Juni 6 rapporter: den 4/6 (SC), den 6/6 (GW, JW), den 11/6 (AKh), den 16/6 (UM, BH), den 28/6 (UM).

Övriga Mörkö:

- Egelsviksskär, Mörkö den 10/5 1 ex. (MBt)
- Egelsviken, Mörkö den 25/5 1 ex. (EEk, JAI, AHI, FG)
- Baggtorp, Mörkö den 25/5 1 ex. (EEk, JAI, AHI, FG)

Tullgarnområdet:

- Västerviken den 14/4 2 ex. (PLt), den 17/4 3 ex. (AK, OW, ISA, HA), 19-20/4 3 ex. (HN, BKy) och den 16/6 1 ex. (UM, BH)
- Häggnäsviken/Tullgarns slott den 17/4 2 ex. (GC), den 23/4 2 ex. (KN)
- Tullgarnsnäs den 27/4 1 ex. (KEr) och den 7/5 2 ex. (MFr)

Förutom några parningar saknas rapporter som indikerar häckning (se dock Brandalsund nedan). De 6 rapporterna från EEk är från en kustfågelinventering och indikerar nog sannolika häckningar. Fåglarna sedda vid Skanssundet och Tullgarnområdet häckar säkert i stenigare miljöer i någorlunda närhet (SB).

Från andra halvåret noterades 5 rapporter:

- Skanssundet, Norra Mörkö den 1/7 1 ex. (UM), den 2/7 2 ex. (MBt, SC), den 5/7 2 ex. (UM, BH)
- Brandalsund, Ytterjärna den 24/7 1 ad.+ 1 1K. (PRn, CL)

MINDRE STRANDPIPARE (*Charadrius dubius*)

Under 1:a halvåret inkom 76 rapporter vilket är en uppgång från föregående år. Juli 9 rapporter
Den första rapporten är från en StjOF-utflykt till Pilkrogsviken den 6/4 (MBy, MBt, LS, SB), vilket är samma datum som föregående år. De allra flesta rapporterna är från Pilkrogsviken, Västerviken, Skanssundet samt Häggnäsviken i nämnd ordning. Övriga rapporter under häckningstid:

- Tullgarnsnäs (Maj, bara då!) den 3/5 3 ex. parning (JE), den 8/5 3 ex. (JE), den 9/5 1 ex. (ISA, HA), den 12/5 2 ex. (JE) och den 21/5 1 ex. (AS)
- Egelsviken, Mörkö den 5/5 1 ex. (BSv, UM)
- Kålsö, Mörkö den 24/5 1 ex. (PLt)
- Nora hage, Mörkö den 10/5 1 ex. (MBt)
- Djupdal, Södertälje den 1/5 1 ex. (BSi)

Från de fyra "stora" M. Strand-lokalerna:

Pilkrogsviken, Ytterjärna:

- April 19 rapporter: den 6/4 1 ex. (MBy, SB, MBt, LS), den 13/4 1-4 ex. (JBä, BLj, SB), den 16/4 3 ex. (JBä), den 17/4 2-3 ex. (JE, SB), den 18/4 3 ex. (PKy, HH), den 19/4 2 ex. (MBt), den 21/4 1 ex. (MBy), den 22/4 2 ex. (SC, CL), den 24/4 2 ex. (AEs, SB), den 27/4 2 ex. (AEs)
- Maj 9 rapporter: den 1/5 3-4 ex. (SC, JE), den 2/5 4 ex. (JBä), den 3/5 2 ex. (JE), den 8/5 3 ex. (JE), den 9/5 4 ex. (HA), den 10/5 2 ex. (JE), den 16/5 2 ex. (BLj), den 18/5 1 ex. (BKy)
- Juni: den 16/6 1 ex. (UM, BH)
- Juli: den 5/7 1 ex. (UM, BH), den 20/7 2 ex. (UM), den 22/7 2 ex. (JE), den 23/7 1 ex. (JE)

Västerviken, Tullgarnområdet:

- April 3 rapporter: den 13/4 1 ex. (JO), den 17/4 1 ex. (ISA, HA), den 18/4 1 ex. (CL)
- Maj 15 rapporter: den 6/5 4 ex. (CL), den 7/5 2 ex. parning (EE), den 8/5 4 ex. (JE), 9/5 3-4 ex. (CL, ISA, HA), den 14/5 1 ex. (SC, MBt), den 15/5 1-4 ex. (HN, EE, HN, JO), den 8/5 2 ex. parning (BKy, MNs), den 19-20/5 1 ex. (LLö, SC), den 22/5 1 ex. (KÖs, LÖ), den 26/5 2 ex. (AS)
- Juni: den 4/6 2 ex. (SC, GA)
- Juli: den 12/7 1 ex. (PLt),

Skanssundet, Norra Mörkö:

- April 5 rapporter: den 20/4 2 ex. (UM), den 23/4 2 ex. (SC, JE), den 27/4 1 ex. (HAn), den 29/4 2 ex. (JE, SC, MBt), den 30/4 1 ex. (SC, MBt)
- Maj 7 rapporter: den 5/5 1-2 ex. (SSu, BSv, UM), den 9/5 2 ex. parning (PLt), 13/5 1 ex. (SC, JE), den 18/5 1 ex. (CL), den 25/5 1 ex. (EEK, JAI, AHI, FG), den 28/5 1 ex. (NK)
- Juni: inga rapporter
- Juli: 4 rapporter den 5/7 1 ex. (UM, BH), den 10/7 2 ex. (CL), den 12/7 1 ex. (PLt), den 26/7 2 ex. (PLt)

Häggnäsviken, Tullgarnområdet:

- April: den 29/4 1 ex. (SC, MBt)
- Maj 5 rapporter: den 7/5 1 ex. (SB), den 8/5 2 ex. (JE), den 10/5 2 ex. (JE), den 25/5 1 ex. (SC, JE)
- Juni: den 5/6 2 ex. (JE)

Häckningsförsök (parning) vid Skanssundet, Västerviken och Tullgarnsnäs. Revir troligen även vid Häggnäsviken. Inga pulli eller andra säkra kriterier rapporterade från någon lokal dock.

För perioden aug – september noterades 7 rapporter fördelade på följande områden:

- Pilkrogsviken den 17/8 1 ex. (MBr), den 23/8 1 ex. (UM, TSd), den 4/9 1 ex. (UM, KL, BH)
- Västerviken den 11/8 3 ex. (JO), den 22/8 1 ex. (LJ), den 3/9 1 ex. (SC)
- Tullgarnsnäs den 3/8 2 ex. (UM, KL, BH)

STÖRRE STRANDPIPARE (*Charadrius hiaticula*)

Årets första rapport kom den 15/3 från Skanssundet Norra Mörkö (UM, BH), detta är i paritet med tidigare år förutom förra året då första rapporten kom den 26/3.

Vårens största antal rapporterades med 6 ex. den 18/3 vid Tullgarnsnäs (MBy, SC, JE) och den 7/4 vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (SB). Den 18/5 rapporterades 17 ex. också vid Häggnäsviken (SB).

Ingen faktisk häckning rapporterad men häckning/häckningsförsök kan antas vid Tullgarnsnäs där varnande fåglar observerades den 15/5 (HN) och avledningsbeteende den 8/6 (PLt).
Under sommaren/hösten sågs som mest 21 ex. den 20/8 vid Tullgarnsnäs (AGr, KN) och 15 ex. den 14/8 vid Västerviken Tullgarnområdet (CL).
Höstens sista rapport kom den 4/10 från Tullgarnsnäs Tullgarnområdet med 3 ex. (NK) och 1 ex. (UM, KL, BH).

FJÄLLPIPARE (*Charadrius morinellus*)

Ingen rapport under året. Föregående år 1 rapport, dessförinnan senast sedd 2012.

LJUNGPIPARE (*Pluvialis apricaria*)

Årets första rapport den 23/3 från Fälten N Mörkö (V Bokskogen) (PLt). Arten rapporterades sedan regelbundet kring Sandasjön fram till den 8/5 med som mest 26 ex. den 2/5 (BKy) med 13 ex. den 12/4 (HA, ISA), 11 ex. den 30/4 och 10 ex. den 16/4 (MBy).
Den 16/5 rapporterades 22 ex. från Kålsö Södra Mörkö (PLt)
På hösten mest rapporter från N Mörkö med som mest 11 ex. den 23/9 (MBt, SC, JE). Rapporter också från Vårdinge, Ytterjärna och Hölö med som mest 6 ex. (AS)
Årets sista rapport är från den 10/11 med 2 ex. från Björkarösund, Norra Mörkö (PLt).

KUSTPIPARE (*Pluvialis squatarola*)

Som många gånger tidigare inga observationer under första halvåret detta år.

19 höstrapporter vilket är betydligt fler än tidigare (12 st. 2016, 2 st. 2015).

15 av rapporterna är från Tullgarnområdet fördelade enligt följande:

- Tullgarnsnäs den 1/8 1 ex. (JE, MBt), den 4/8 1 ex. (JO), den 11/8 3 ex. (SB), den 12/8 2 ex. (KN), den 13/8 8 ex. (JE, SC) resp. 3 ex. (KN).
- Västerviken den 5/8 1 ex. (PLt)
- Häggnäsviken 1 ex. tiden 7-9/8 (BH, SC, LS, HH, StjOF utflykt, UM, JE), 3 ex. den 11/8 (JO), 1 ex. den 13/8 (JE, SC)

3 rapporter från Skansundet Norra Mörkö med 2 ex. den 9/8 (UM, BH), och tiden 12 -13/8 (JE, SC).

En rapport från Nibble Visbohammar Vårdinge den 18/8 1 ex. (BK).

Gruppen med 8 ex. på Näset är den största grupp som rastat i vårt område på 2000-talet

TOFSVIPA (*Vanellus vanellus*)

Årets första rapport inkom den 16/2 med 1 ex. vid Norasjön, Hölö (KSn)

Vårens högsta antal rapporterades med 250 ex. den 21/3 på N. Mörkö (PLt).

Under sensommaren/hösten rapporterades som mest 1500 ex. den 24/9 från Häggnäsviken, Tullgarn (AR).

Årets sista observation gjordes med 14 ex. den 13/11 vid Mörköbron (SC, PLt).

KUSTSNÄPPA (*Calidris canutus*)

Betydligt fler rapporter av denna art än de senaste åren.

Den första rapporten inkom den 3/8 från Tullgarnsnäs med 11 ex. (MBt, RWs, JE, BH, UM, KL). Från Tullgarnsnäs kom ytterligare rapporter, nämligen den 4/8 med 8 ex. (JO) och 11 ex. (SB). Den 5/8 8 ex. (PLt, KN). Därefter följde rapport om 1 ex. den 11/8 från Häggnäsviken, Tullgarn (JO), 1 ex. från Tullgarnsnäs den 13/8 (SC, KN), 1 ex. från Västerviken den 19/8 (GA) och slutligen 1 ex. den 20/9 från Tullgarnsnäs (JE).

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*)

Årets första ensamma fågel sågs den 3/4 vid Pilkrogsviken (MBt) vilket är fyra dagar tidigare än det hittills gällande fenologirekordet.

Under våren inkom sedan ett 60-tal rapporter, de flesta från Pilkrogsviken och Tullgarnsområdet.

Vårens högsta antal rapporterades från Häggnäsviken, Tullgarn med 19 ex. den 7/5 (SB) och den 16/5 (JE).

Under sommaren/hösten inkom ett 60-tal rapporter med som flest 40 ex. den 4/9 vid Tullgarnsnäs (HN) och 25 ex. den 1/10 vid Aspbacken, M Mörkö ((MBt, SC).

Årets sista rapport kom den 4/10 med 2 ex. vid Tullgarnsnäs (BH, NK) och 1 ex vid Skanssundet, N. Mörkö (BH).

SPOVSNÄPPA (*Calidris ferruginea*)

Årets första rapport inkom den 30/7 med 1 ad. från Tullgarnsnäs (KN). Därefter observerades 2 ex. den 2/9 vid Västerviken, Tullgarn (MBt). 2 ex den 4/9 (BH, UM, KL) och 3 ex. den 5/9 (PLt, KM), båda vid Skanssundet, Mörkö.

MOSNÄPPA (*Calidris temminckii*)

Årets första ex. sågs den 14/5 vid Västerviken, Tullgarn (MBt, SC). Under våren inkom sedan följande rapporter, flertalet från Tullgarnområdet: Från Västerviken Tullgarn den 15/5 3 ex. (HN, EE, SC, JO) och den 16/5 4 ex. (JE), från Häggnäsviken 2 ex. den 16/5 (JE), den 17/5 3 ex. vid Västerviken, Tullgarn (KP, GA), den 18/5 6 ex. vid Västerviken, Tullgarn (BKy, SB, MNs), och 2 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (SB), samt Från Pilkrogsviken, Ytterjärna 2 ex. den 16/5 (BLj)

Under sommaren/hösten kom följande rapporter: Den 26/7 5 ex. vid Västerviken, Tullgarn (PLt), den 1/8 2 ex. vid Tullgarnsnäs (JE), den 6/8 2 ex. vid Västerviken, Tullgarn (HN, EE), den 7/8 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (BH), den 12/8 2 ex. vid Tullgarnsnäs (KN) och 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn (SC), den 23/8 1 ex. vid Pilkrogsviken (UM, TSd), den 22/8 1 ex. vid Tullgarnsnäs (LJ).

Årets sista rapport kom den 1/9 med 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn (HN, EE).

KÄRRSNÄPPA (*Calidris alpina*)

Årets första rapport kom den 9/5 från Pilkrogsviken, Ytterjärna (HA).

Under sommaren/hösten inkom ett drygt 50-tal rapporter från Tullgarnområdet, Mörkö och Pilkrogsviken med som flest 21 ex. den 8/8 vid Tullgarnsnäs (LS med StjOf:s utflykt) och 17 ex. den 13/8 vid samma lokal (KN).

Årets sista rapport kom den 21/10 med 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (PLt).

SMÅSNÄPPA (*Calidris minuta*)

Årets första sågs den 22/7 vid Västerviken, Tullgarn (JE). Sedan kom rapporter den 3/8 från Tullgarnsnäs (MBt, BH, UM, KL), och den 4/8 från Tullgarnsnäs (SB), den 30/8 från Pilkrogsviken, Ytterjärna (JE), den 6/9 från Häggnäsviken, Tullgarn (JE), den 9-10/9 också från Häggnäsviken (MBt, JE), den 20/9 från Tullgarnsnäs (JE). Samtliga med vardera 1 ex.

Årets sista rapport kom den 24/9 med 1 ex. från Pilkrogsviken (SB).

DVÄRGBECKASIN (*Lymnocyptes minimus*)

Enbart 7 rapporter inkom av denna art i år, vilket är en halvering av antal rapporter jämfört med de senaste åren.

Samtliga rapporter i år kom från Tullgarnsnäs och med 1 ex vid varje tillfälle. Den första kom den 12/4 (JE), därefter följde rapporter den 17/4 (JO), den 19/4 (GLb), den 21/4 (SC), den 28/4 (MBy), den 6/5 (MBt, JE, SC) och den sista rapporten den 22/9 (SC).

ENKELBECKASIN (*Gallinago gallinago*)

Årets första rapport inkom den 16/3 med 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SB).

Vårens största antal rapporterades med 17 ex. den 30/4 vid Tullgarnsnäs (MBt, SC).

Revir och/eller spelande individer under häckningsperioden rapporterades enligt följande:

- Skanssundet, Mörkö: 1 ex. den 28/3 (PLt), 2 ex. den 5/5 (UM, BS), 1 ex. den 25/5 (FG), 1 ex. den 4/6 (UM), 1 ex. den 11/6 (AKh), 1 ex. den 28/6 (UM)
- Sandasjön, Mörkö: 2 ex. den 31/3 (NK), 2 ex. den 1/4 (PLt, MBy), 3 ex. den 8/4 (PLt), 1 ex. den 7/5 (HA, ISA), 1 ex. bo, ägg/ungar den 14/5 (MBt, SC)
- Kålsö, S Mörkö: 1 ex. den 21/4 (PLt), 3 ex. den 2/5 (PLt), 2 ex. den 16/5 (PLt)
- Häggnäsviken, Tullgarn: Den 18/4 (HH), 2 ex. den 11/5 (KAn, MMa), 2 ex. den 15/5 (HN), 3 ex. den 30/5 (HN)
- Simsjön, Hölö: 2 ex. den 3/5 (BT), 10 ex. den 14/5 (BT), 1 ex. den 15/5 (BLj)
- Adolfsro, Turinge: 1 ex. den 8/7 (HH).

Årets sista rapport kom den 18/11 med 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (MBr)

DUBBELBECKASIN (*Gallinago media*)

Tre rapporter med vardera en individ inkom detta år, nämligen: Den 2/5 och den 14/5 vid Sandasjön, Mörkö (BKy resp. MBt, SC) och den 6/5 vid Tullgarnsnäs (MBt, JE, SC).

MYRSPOV (*Limosa lapponica*)

Under våren inkom 1 rapport avseende 1 ex. den 7/5 från Häggnäsviken (SB).

Höstflyttningen gav följande observationer från Tullgarnområdet-Mörköområdet: Den 1/8 17 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt), den 2/8 1 ex. vid Sandasjön, Mörkö (PLt), den 3/8 13 ex. vid Tullgarnsnäs (MBt, JE, RWs, BH, UM, KL), 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö (JE, BH, UM, KL) och 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt, RWs), den 4/8 14 ad. på morgonen och 26 ex. på kvällen vid Tullgarnsnäs (SB resp. JO), den 5/8 25 ex. vid Tullgarnsnäs (KN, PLt), den 6/8 också vid Tullgarnsnäs 6 ex. (HN, EE), den 7/8 11 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (BH), den 8/8 2 ex. vid Tullgarnsnäs (HH, LS, LJ, StjOF utflykt), den 13/8 3 ex. (SC, JE, KN), den 14/8 3 ex. (KN, BLj, SB) samtliga dessa vid Tullgarnsnäs. Den 14/8 också 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (SB), den 30/8 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö och 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE), den 1/9 1 ex. vid Tullgarnsnäs (HN), den 9/9 kom årets sista rapport med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt, SC).

Anm: Det för vårt område ovanligt stora antalet rastande myrspovar den första veckan i augusti är det näst största dokumenterade antalet under föreningens 40 år (31 rastade kort 16/8 1983, 15 rastande 4/8 1992). Sannolikt var de vid Häggnäsviken den 1/8 inte samma fåglar som de på Näset den 3-5/8. Normalt ses bara några få varje år (SB).

SMÅSPOV (*Numenius phaeopus*)

Fyra rapporter av denna art inkom i år: Den 10/5 4 rastande vid Näset, Tuna, Mörkö (MBt) och 10 rastande vid Näsby gård, Vårdinge (KP), den 22/7 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (JE) och den 23/7 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn (JO).

Mindre vanligt i vårt område med så många rastande småspovar.

STORSOV (*Numenius arquata*)

Årets första rapport inkom den 2/4 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (MRe).

Under våren (t.o.m. maj) inkom följande rapporter: 3 ex. den 9/4 vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt, SC, JO), den 13/4 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (SB, BLj, JBä), den 15/4 17 ex. rastande vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (SHL, JBä), den 16/4 4 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBy), den 17/4 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JO), 4 ex. vid Västerviken, ullgarn (JE, OW, HA), 3 ex. sträckande vid Aspbacken, Mörkö (MBt), den 17-18/4 5 ex. rastande vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (SB, PKy, HH), den 18/4 4 ex. vid Västerviken, Tullgarn (CL), den 19/4 5 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (GLb) och 1 ex. vid Tullgarnsnäs (IF), den 20/4 6 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (HAn, BB), den 21/4 6 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (HH, MBy), 1 ex. vid Kålsö, Mörkö (PLt), 3 ex. vid Skanssundet, Mörkö (PLt) och 2 ex. vid Tullgarnsnäs (SC, HA, ISA), den 22/4 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (JO) och 8 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (CL), den 23/4 5 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (PRn) och 1 ex. vid Odals spannmålsmagasin, Södertälje (SC), den 24/4 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (PLt), 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SC), 2 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (SB) och 2 ex. vid Tullgarnsnäs (SB), den 25/5 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (JE), den 27/5 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (JE).

Under återflytten (fr.o.m.slutet juni) gjordes följande observationer: den 22/6 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (KE), den 25/6 16 ex. sträckande vid Västerviken, Tullgarn (SC) och den 1/8 1 ex. rastande vid Tullgarnsnäs (MBt).

En flock på hela 17 rastande på våren är inte så vanligt i vårt område.

DRILLSNÄPPA (*Actitis hypoleucos*)

Årets första rapport kom med 1 ex. den 3/4 (bör dokumenteras) vid Västerviken, Tullgarn (AEs), nästa är från den 12/4 med 1 ex. från Vaskhusviken, Ytterjärna. Totalt inkom drygt 50 rapporter.

Endast två rapporter om permanent revir, nämligen den 28/4 + 23/5 vid Öbacken-Bränninge, Tveta (GHe, CL) och den 24/5 vid Skanssundet, Mörkö (PLt). En varnande på Tullgarnsnäs den 15/5 (HN)

Inga rapporter om spelande individer, däremot observationer under häckningstid på 10-talet lokaler.

Årets sista rapport kom med 1 ex. den 11/8 från Västerviken, Tullgarn (JO).

SKOGSSNÄPPA (*Tringa ochropus*)

Årets första rapport kom den 25/3 med 3 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (JE).

Knappt 60 rapporter inkom i år tom juli vilket är något lägre än i fjol.

Spelande individer eller andra tecken på möjlig häckning gjordes på följande 8 platser:

Stora Alsjön, Vårdinge: 1 ex. den 31/3 (HH), Sundsviks Hills viltvatten, Turinge: 1 ex. den 4/4 (JSö), Lina naturreservat, Södertälje: 4 ex. den 24/4 (BKy), 1 ex. den 10/5 (Aln) och 1 ex. den 27/5 (KN), Skillöt, Vårdinge: 1 ex. den 3/5 (BT), Tullgarnsnäs: 1 ex. den 6/5 (BT), Simsjön, Hölö: den 14/5 (BT), Norra Yngern, Turinge: 1 ex. den 31/5 (HH) slutligen Djupdals infiltrationsanläggning, Södertälje: 2 ex. den 8/6 (PKy).

Årets sista rapport kom den 14/8 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (KN)

SVARTSNÄPPA (*Tringa erythropus*)

Årets första rapport inkom den 1/5 med 1 ex. från Pilkrogsviken, Ytterjärna (JE).

Vårens högsta antal rapporterades med 29 ex. den 10/5 vid Nora hage, Mörkö (MBt) och 25 ex. vid Norasjön, Hölö den 8/5 (SC).

29 ex. är det näst största antalet på våren i vårt område under 40 år, endast överträffat av 30 ex. år 2000.

Sommar/höst gav ett 30-tal rapporter med som flest 15 ex. den 5/9 och 8/9 vid Västerviken, Tullgarn (LS).

Årets sista rapport kom den 4/10 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (BH, UM, KL).

GLUTTSNÄPPA (*Tringa nebularia*)

Årets första gluttsnäppa rapporterades från Tullgarnsnäs den 23/4 (KN)

Under våren inkom ca 40 rapporter vilket är ungefär lika som föregående år.

Vårens högsta rapporterade antal var 18 ex. den 1/5 vid Tullgarnsnäs (SB).

Sommaren/hösten gav ett 80-tal rapporter, de flesta från Tullgarnsområdet. Detta är ett 25-tal fler rapporter än förra året och ett 50-tal fler än för två år sedan. Som flest noterades 20 ex. den 3/8 vid Tullgarnsnäs (BH, UM, KL)

Årets sista rapport var från Häggnäsviken, Tullgarn den 1/10 (HN, EE).

GRÖNBENA (*Tringa glareola*)

Årets första rapport kom den 8/4 från Häggnäsviken, Tullgarn (HA, ISA) vilket är en förbättring av det tidigare fenologirekordet med tre dagar.

Vårens största antal rapporterades den 11/5 med 92 ex. vid Tullgarnsnäs (MBt).

Sommar/höst gav ett 60-tal rapporter med som flest 30 ex den 13/8 vid Tullgarnsnäs (SC, JE).

Årets sista rapport kom den 10/9 med 6 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (JE, SC, NJ).

RÖDBENA (*Tringa totanus*)

Årets första rapport var 1 ex. den 3/4 från Pilkrogsviken, Ytterjärna (MBt).

Spelande individer eller andra tecken på häckning rapporterades från följande platser under häckningstid (maj-mitten juli):

- Pilkrogsviken, Ytterjärna: Oftast 1-4 ex. stationära, max 8 ex. den 17/6 (BT).
- Dåderö, Mörkö: 2 ex. och spel den 4/5 (PLt) och den 10/6 (BT)
- Egelsviken, Mörkö: Rapporter den 3-11/5 indikerar möjlig häckning (FG, ALn, UM, BSv)
- Tullgarnsnäs: Oftast 2-5 ex. stationära fram till den 17/6. Konstaterad häckning den 15/5 (HN)
- Häggnäsviken/Slottet, Tullgarn: 1-4 ex. fram till den 29/6 (SC, PKy m.fl.)
- Västerviken, Tullgarn: Oftast 1-3 ex. stationära fram till 5/7, då varnande fåglar (BH, UM)
- Skansundet, Mörkö: Parning den 4/5 (PLt). Oftast 2-4 ex. stationära, max 7 ex. den 10/7 (CL), parning den 12/6 (CL), 1 nyligen flygg den 12/7 (PLt)

Största antal: under slutet april - början maj max 20 ex den 27/4 på Näset (AEs)

Årets sista rapport kom den 8/9 med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (LS).

DVÄRGMÅS (*Larus minutus*)

Några fler rapporter än de senaste två åren av denna art.

Den första rapporten kom den 15/4 med 1 ex. från Pilkrogsviken, Ytterjärna (JBä)

Därefter följde rapporter från den 1/5 med 3 ex. från ett skär utanför Brandalsund, Ytterjärna (NJ) och 1 ex. från Norasjön, Hölö (JO, HA, ISA), den 2/5 1 ex. från Pilkrogsviken, Ytterjärna (JBä), från Norasjön, Hölö kom rapport med 1 ex. den 8/5 (SC, JE), den 10/5 (MBt) och den 17/5 (GA). Den sista rapporten kom den 18/5 med 2 ex. från Pilkrogsviken (BKy).

SKRATTMÅS (*Larus ridibundus*)

Från Simsjön, Hölö rapporterades som flest 400 ex. den 1/5 (JE) och den 15/5 rapporterades 350 ruvande (BLj)

Vid Sundsviks Hills viltvatten rapporterades som flest 87 skrattnåsar den 24/4 (BKy), den 8/5 rapporterades 50 ex. ruvande. Totalt sett verkar kolonin här ha minskat för andra året i rad.

Från Igelstaviken rapporterades om en koloni med 500 ex. med både ägg och ungar den 10/6 (PRn).

Från Södertälje hamn kom rapport den 25/5 om 90 ex. vid den Norra pontonen, 278 ex. vid Mittenpontonen och 530 ex vid den Södra pontonen (FG).

Från Pilkrogsviken rapporterades den största ansamlingen med 428 ex. den 2/4 (MBt).

SILLTRUT (*Larus fuscus*)

Årets första rapport kom med 1 ex. den 25/3 vid Maren, Södertälje (CLB)

I lämplig biotop eller permanent revir rapporterades enligt följande:

Den 3/5 9 ex. vid Halls holme, Östertälje, (FG), 14 ex. på ett skär utanför Brandalsund, Ytterjärna (FG) och 1 par besöker bo, Jämsten, Ulvsundet, Ytterjärna (FG), den 5/5 2 ex. vid Lurberget, Överenhörna (HA, ISA), den 16/5 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö (PLt), den 21/5 + 4/6 13-15 ex. på ett skär utanför Brandalsund, Ytterjärna (SC, AR), den 25/5 18 ex. också vid Brandalsund (FG) och 2 ex. på Fläsklösa, Hallsfjärden, Ytterjärna (FG).

Årets sista rapport kom den 24/9 med 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (PLt).

GRÅTRUT (*Larus argentatus*)

Årets största antal rapporterades med 800 ex. den 1/3 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (JE).

SKRÄNTÄRNA (*Sterna caspia*)

Ett flertal observationer gjordes under våren/sommaren med absolut övervikt från Tullgarnsnäs under tiden 17/4 – 14/8. Oftast rapporterades 1 eller 2 fåglar, men dock 4 ex. den 6/5 vid Tullgarnsnäs (BT, MBt) och 3 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt).

SILVERTÄRNA (*Sterna paradisaea*)

Årets första säkra observation kom den 2/5 med 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (PLt).

Fåglar i lämplig häckningsbiotop noterades enligt följande: 2 ex. den 5/5 vid Egelsviksskär, Mörkö (UM, BSv), 6 ex. den 6/5 vid Tullgarnsnäs (BT).

Vid skärgårdsinventering den 25/5 rapporterades 40 ex. vid Fläsklösa, Hallsfjärden, Ytterjärna, 50 ex. vid Egelsviksskär, Mörkö, 2 ex. vid Hasselö, Ekö, Mörkö, 2 ex. vid Björnö, Mörkö och 60 ex. vid Hornökultgrund, Ekö, Mörkö, samtliga (FG).

Från Tullgarnsnäs rapporterades 20 ex. den 6/7 (LE, GLb) och den 23/7, då inkl. minst 3 1K (JE).

KENTSK TÄRNA (*Sterna sandvicensis*)

Rapport om 1 ex. rastande den 21/4 vid Tullgarnsnäs (HA, ISA).

Vid genomgång av StjOFs egen databas för åren 1978-2000 och Artportalen har det visat sig att detta endast är den andra rapporterade kentska tärnan i vårt område. Den 4/5 2014 rapporterades 1 ex. (MBt), se årsboken 2014. Arten var alltså ny "kommunart" i Södertälje och i vårt område det året vilket vi i redaktionen förbisett (SB).

SKOGSDUVA (*Columba oenas*)

Årets första rapport kom med en spelande individ den 27/1 från Norra Stene, Vårdinge (NL).

Spelande individer och/eller permanent revir noterades enligt följande:

- Bokskogen, N Mörkö: 1 ex. den 18/2 (NK, PLt), 1 ex. den 1/3 (PLt), 4 ex. den 13/3 (PLt), 6 ex. den 19/3 (KM), 4 ex. den 28/3 (PLt), 2 ex. den 3/5 (HAn)
- Hörningsholm, Mörkö: 1 ex. den 18/2 (PLt), 1 ex. den 3/5 (HAn), 1 ex. den 10/6 (BT)

- Sanda gård, Mörkö: 1 ex. den 11/3 (PLt)
- Sandasjön, Mörkö: 1 ex. den 11/3 (HH), 2 ex. den 16/3 (JW, GW), 1 ex. den 6/7 (CL, IL), 1 ex. den 12/8 (SC)
- Björkarö gård, Mörkö: 2 ex. den 24/3 (BR)
- Skansundet, Mörkö: 1 ex. den 4/6 (UM)
- Kålsö, Mörkö: 1 ex. den 21/4 (PLt)
- Mikaelgården, Ytterjärna: 1 ex. den 2/4, den 1/5 och den 24/5 (alla AR)
- Tullgarnsnäs: 1 ex. den 19/4 (HN), den 23/4 (KN), den 26-27/4 (BKy, KEr), 2 ex. den 6/5 (BT), 2 ex. den 18/5 (BKy), 2ex. den 30/5 (HN)
- Slottsparken, Tullgarn: 1 ex den 14/5 (GC), 3 ex. den 15/5 (HN)
- Tullgarns grindar, Tullgarn: 1 ex. den 15/5 (HN)
- Västerviken, Tullgarn: 1 ex. den 22/5 (LÖ, KÖs)
- Häggnäsviken, Tullgarn: 1 ex. den 13/8 (AS)
- Överenhörna: 1 ex. den 19/6 (UM, BH)
- Parkudden-Lövsta, Ytterenhörna: 1 ex. den 1/5 (BKy), den 11/5 (ALn)
- Lina naturreservat, Södertälje: 1 ex. den 21/7 (Aln)

Den största observerade höstflocken var på måttliga 70 individer den 12/9 vid Sandasjön (NK).

RINGDUVA (*Columba palumbus*)

Endast 4 rapporter under jan - feb inkom i år, vilket är andra året i rad med en minskning av vinterobservationer.

Den första rapporten kom den 14/1 med 2 ex. från Järna trafikplats, Överjärna (JO), därefter rapporter den 17/2 med 1 ex. vid Tomtevägen, Östertälje (LS), den 26/2 med 1 ex. vid Hertig Carls väg, Södertälje (PTy) och den 23/2 1 ex. vid Viksberg, Södertälje (HA, ISA)

Vårens största flock noterades med 120 ex. den 30/3 vid Häggnäsviken, Tullgarn (SB).

Inga stora flockar noterades under hösten detta år.

Årets sista rapport kom den 21/12 med 2 ex. från Slottsparken, Tullgarn (BEx).

TURKDUVA (*Streptopelia decaocto*)

Även detta år inkom ett antal rapporter från Hertig Carls väg, Södertälje Södra.

Den första rapporten kom den 1/1 med 1 ex. (SC).

Dessa individer sågs sedan med mellan 1 – 2 ex. samt den 11/2 med 3 ex. (UM) fram till och med september månad.

Årets sista rapport kom den 12/9 med 1 ex. (LG).

GÖK (*Cuculus canorus*)

Årets första ex. ropade den 5/5 på Mellersta Mörkö (SB).

Därefter följde ca fyrtio rapporter med ropande individer, vilket är något färre än föregående år.

De allra flesta rapporterna kom från Tullgarnsområdet och Mörkö, men det kom även rapporter från Lina naturreservat i Södertälje, Mikaelgården och Brandalsund i Ytterjärna, Norra Yngern i Turinge, Södertälje stad, Vårdinge, Östertälje, Överenhörna och Hölö.

Årets sista rapport kom den 7/9 med en förbiflygande vid Valåker, Hölö (SB).

BERGUV (*Bubo bubo*)

En uv ropade tillfälligt den 2/4 från Tabors berg, Mörkö (SB).

HÖKUGGLA (*Surnia ulula*)

En individ rapporterades från Simsjön, Hölö den 1/2 (JE) och den 3/2 (JJ). Vidare kom rapport den 13/11 om 1 ex. vid Salsudd, Mörkö (HAn, UM, AR, SC, MBt).

SPARVUGGLA (*Glaucidium passerinum*)

Totalt inkom i år nio rapporter av denna art. Troligen rör det sig om samma individ vid några av rapporterna (Stora Alsjön resp. Horssjöarna).

De första 3 rapporterna kom från St. Alsjön den 29/1 (JO), den 30/1 (OW) och den 1/2 (JE), därefter följde rapport den 18/2 från Lina naturreservat, Södertälje (BSi), den 26/2 från Horssjöarna, Vårdinge (JE), den 28/2 också från Horssjöarna (OW, AK), den 25/3 från Vattgruvmossen, Överjärna (JE), den 26/3 från Sånghusberget, Överenhörna (RLo).

Den sista rapporten kom den 28/9 då 1 ex. flög ihjäl sig mot ett fönster på Tomtevägen i Hagaberg, Södertälje (LS).

KATTUGGLA (*Strix aluco*)

Konstaterade häckningar i form av flygga ungar rapporterades på följande platser:

- Edesta gård, Vårdinge: Den 20/5 (JE)
- Lina naturreservat, Södertälje: Den 20/5 (JE)
- Dåderö gård, Mörkö: Den 6/6 (JE) och den 11/6 (JE)
- Sandasjön, Mörkö: Den 8/6 (LJ, PRn, PKy) och den 11/6 (JE)
- Valsta gård, Vårdinge: Den 11/6 (JE)
- Sundsviks Hills viltvatten, Turinge: Den 18/6 (BKy)
- Jutvreten, Turinge: Den 18/6 (BKy).

Spelande individer eller observationer i förmodade bohål under häckningstiden noterades på följande platser i

- Tullgarnsområdet: Djurgården, Tullgarns slott, Tullgarns ladugård.
- På Mörkö: Aspbacken, Sandasjön, Bygdegården, Hörningsholm, Södra Mörkö, Slessberget, Kålsö, Ängsstugan, Boviken och Mörkö kyrka.
- Från övriga områden: Östertälje, Farfars udde och Sundsviks Hills viltvatten i Turinge, Simsjön och Skillebyholm i Hölö, Akaren och Molstabergs gård samt Trönsjön i Vårdinge, Mikaelgården Ytterjärna och Lina naturreservat Södertälje.

HORNUGGLA (*Asio otus*)

1ex. hördes den 8/6 på Norra Mörkö (LJ) och en födosökande observerades den 23/6 vid Hjortsberga, Vårdinge (JJ, AWo)

Hörda eller flygga ungar rapporterades den 6/6 och den 11/6 vid Söräng, Mörkö, den 11/6 vid Helgesta, Vårdinge (JE) och 2 ex. den 1/7 vid Skansundet, Mörkö (UM) samt 4 ex. den 15/6 vid Ekensberg, Överenhörna (RLo).

JORDUGGLA (*Asio flammeus*)

Fem rapporter inkom i år, samtliga med 1 ex. och från Sandasjön, Mörkö. Rapporterna kom den 11/5 (JE, PLt), den 17/5 (HA, ISA), den 27/5 och den 5/6 (UM, Alg). Troligen rör det sig om samma individ.

NATTSKÄRRA (*Caprimulgus europaeus*)

Följande rapporter om spelande individer inkom i år:

- Vattgruvmossen, Överjärna: 3 ex. den 28/5 (JE), 2 ex. den 9/6 (LJ, PRn, BKy), 7 ex. den 12/6 (JE)
- Stora Alsjön, Vårdinge: 1 ex. den 11/6 (EP)

- Orrsättra, Överjärna: 1 ex. den 10/6 (EP)
- Bommersvik, Turinge: 1 ex. den 10/6 (EP)
- Tisjön, Vårdinge: 1 ex. den 14/6 (KEr) och 1 ex. den 17/6 (GPa)
- Jutvreten, Turinge: 1 ex. den 18/6 BKy).

Årets rapporter är betydligt färre till antal än förra året liksom även spridningen inom vårt område. Sju surrande nattskärror på en sträcka på mindre än en mil är nog svårslaget i våra marker (SB)

KUNGSFISKARE (*Alcedo atthis*)

Från Ströms kanal (Torpaviksdiket), Södertälje, inkom i år nära 70 rapporter om 1 ex. mellan den 3/1 och den 1/4.

Övriga rapporter kom den 8/7 med 1 ex. från Lina naturreservat (SC), den 4/9 1 ex. från Pilkrogsviken, Ytterjärna (BH, UM, KL), den 24/9 1 ex. från Sjögård, Vårdinge (JJ), den 6/10 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn (MBr), den 16/10 1 ex. från Ytterjärna båtklubb (NMF) och 2 ex. från Pilkrogsviken, Ytterjärna (CL), den 13/11 1 ex. från Egelsviken, Mörkö (SC, MBt) och den 15/11 också från Egelsviken 1 ex. (BKy).

GÖKTYTA (*Jynx torquilla*)

Ett 35-tal rapporter i år vilket är ungefär som förra året.

Årets första rapport kom den 24/4 från Häggnäsviken, Tullgarn (PLt). Därefter inkom följande rapporter (1 ex. om inget annat anges):

- Dåderö gård, Mörkö: den 27/4 (SB, PLt), den 11/5 (PLt), den 20/5 (SC)
- Jägarskogens naturreservat, Turinge: den 28/4 (BKy), den 10/5 (BKy), 2 ex. den 19/5 (BKy)
- Lurberget, Överenhörna: den 5/5 (HA, ISA)
- Egelsviken, Mörkö: den 5/5 (UM, BSv), den 11/5 (Aln)
- Löten, Mörkö: den 9/5 (PLt), den 24/5 (PLt)
- Norasjön, Tullgarn: den 9/5 (HA, ISA)
- Nora hage, Mörkö: den 10/5 (MBt)
- Kålsö, Mörkö: 2 ex. den 10/5 (JE), 2 ex. den 16/5 (PLt), den 24/5 (PLt), den 27/5 (JE, SC)
- Sandasjön, Mörkö: 2 ex. den 13/5 (JE, SC), den 22/5 (PLt)
- Skillöt, Vårdinge: den 13/5 (BT), den 16/5 (BT), den 21/5 (BT)
- Slottsparken, Tullgarn: den 14/5 (GC), den 15/5 (HN)
- Tullgarns grindar: den 15/5 (HN)
- Simsjön, Hölö: den 16/5 (BLj)
- Farstanäs naturreservat, Ytterjärna: den 18/5 (ALn)
- Tullgarnsnäs: 2 ex. den 18/5 (BKy), den 8/6 (BKy)
- Hagabergs folkhögskola, Södertälje: den 21/5 (SC)
- Berga gård, Mörkö: den 21/5 (SC)
- Dåderösund, Mörkö: den 25/5 (JE, SC), den 29/5 (PLt)
- Hörningsholm, Mörkö: den 17/6 (SC, MN)
- Mikaelgården, Ytterjärna: den 17/6 (AR), den 27/8 (AR)
- Västerviken, Tullgarn: den 19/8 (MBt, JE, SC).

MINDRE HACKSPETT (*Dendrocopos minor*)

Ett 35-tal rapporter inkom i år vilket är färre än föregående år.

Dominerande områden är Mörkö med 8 rapporter och Tullgarnsområdet med 17 rapporter varav 5 kom från Tullgarnsnäs.

Enstaka rapporter har också inkommit från följande platser:

Ragnhildsborg, Södertälje den 2/5 (KN), Lina naturreservat den 12/5 (ALn), den 26/5 (MBy) och den 1/7 (ALn), Pilkrogsviken, Ytterjärna den 13/5 (JE), Mölnbo, Vårdinge den 14/5 (GPa), Moraån, Överjärna (ALn), Mikaelgården, Ytterjärna den 9/9 och den 10/9 (AR).

TRÄDLÄRKA (*Lullula arborea*)

19 rapporter i år, vilket är några fler än i fjol.

Årets första rapport kom den 25/3 med 1 ex. från Palmskog, Överjärna (JE), därefter inkom följande rapporter (1 ex. om inget annat anges):

Från Botten, Mörkö den 27/3 (SC) och den 1/4 (MBy), den 2/4 från Mikaelgården, Ytterjärna (AR), den 8/4 från Tullgarnsnäs (HA, ISA), den 10/4 från Scania Democenter, Södertälje (MBt), den 29/4 och den 1/5 från Gamla grustaget, Nykvarn (BSi), den 10/5 från Löten, Mörkö (JE), den 13/5 från Pålsundet, Mörkö (AKI), från Scania Tekniskt Center, (SC), den 14/5 och 19/5 (SC) och den 23/5 (BKy), den 14/5 Åby kvarn, Hölö (JE), den 28/5 Palmskog, Överjärna (JE), den 6/6 Tullgarnsnäs (JO), den 8/6 2ex. från Djupdals infiltrationsanläggning, Södertälje (PKy), den 11/6 från Yngsviken, Vårdinge (BT).

Årets sista rapport kom med 1 ex. sträckande den 10/9 vid Sanda gård, Mörkö (JE).

SÅNGLÄRKA (*Alauda arvensis*)

Vårens första lärkobobservation var 2 ex. den 23/2 vid Sanda gård, Mörkö (SSu)

Vårens största ansamling noterades med 250 ex. den 6/3 vid Bokskogen, Mörkö (PLt).

Under hösten noterades som flest 40 ex. den 2/9 vid Hågafälten, Mörkö (MBt, JE, SC).

Den sista lärkan för året rapporterades den 15/10. vid Björkarösund, Mörkö (PLt, SC).

BACKSVALA (*Riparia riparia*)

Årets första rapport kom den 15/5 med 1 ex. födosökande vid Simsjön, Hölö (BLj). Därefter inkom följande rapporter: Den 18/5 100 ex. bobyggande vid Underås, Ytterenhörna (BLE), den 21/5 12 ex. bobyggande vid Järna grus, Ytterjärna (SC), den 23/5 ca 20 i bebodda bohål vid Hummelhaga, Ytterjärna (JE), den 8/6 12 ex. besök i bebodda bohål vid Underås, Ytterenhörna (PKy), den 8/7 10 ex. födosökande vid Viksbergs badplats, Viksberg (SC) och den 9/7 30 ex. besök i bebodda bon vid Hummelmoraberg, Turinge (BLE)

Årets sista observation gjordes den 12/7 med 3 ex. vid Hummelmoraberg, Turinge (BK).

LADUSVALA (*Hirundo rustica*)

Den 27/4 rapporterades vårens första ex. vid Sund, Hölö (AEs).

Största flocken för året noterades den 8/5 med 125 ex. vid Norasjön, Hölö (JE)

Årets sista rapport inkom den 24/9 med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (AR).

HUSSVALA (*Delichon urbica*)

Årets första rapport kom den 21/4 med 3 ex. vid Björkarösund, Mörkö (PLt).

Observation om bobesök eller ägg/ungar rapporterades från Skanssundet, Mörkö den 16/5 (KM), den 21/5 (AS) och den 8/6 (PLt)

Årets sista observation gjordes den 12/8 med 20 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SC)

SIBIRISK PIPLÄRKA ? (*Anthus hodgsoni?*)

I Artportalen finns en rapport om 1 lockande ex. vid L. Simsjöns gd, Överjärna den 2/11 (GAv). Rapport ska skrivas för Rrk och godkännas för att arten ska räknas på vår "kommunlista".

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA (*Anthus cervinus*)

Flera vårrapporter i år, den första från Sandasjön, Mörkö med 1 ex. den 11/5 (SC, JE, PLt). Vid Västerviken, Tullgarnområdet sågs 3 ex. den 14/5 (SC, MBt), 1 ex. den 15-17/5 (HN, EE, JO, KP, JE, GA) och den 19/5 (MBy) samt 2 ex. den 18/5 (MNs, CL). Detta datum fanns även 2 ex. på Häggnäsvikens norra sida (SB).

På hösten relativt få rapporter om i samtliga fall ensamma fåglar; Hågafälten den 2/9 (MBt, JE, SC), Tullgarnsnäs den 6+8/9 (JE, GLb, LD) och 22/9 (SC) samt Häggnäsviken den 8/9 (SC). Höstens sista var en sträckande individ över Björneborgs grustag, Turinge den 29/9 (MNn).

SKÄRPIPLÄRKA (*Anthus petrosus*)

Rapporter saknas - som oftast.

GULÄRLA (*Motacilla flava*)

Vårens första, 1 par, rastade vid Näsby gård, Vårdinge den 11/5 (GWn).

Stora mängder av obestämd ras, 40-75 ex. rapporterades dagligen den 15-18/5 vid Västerviken (HN, EE, JO, KP, AEs, BKy, CL). Den 16/5 sågs även 50 ex. vid Häggnäsviken (JE). Även vid Pilkrogsviken, Ytterjärna rapporterades den 18/5 som mest 50 ex. (BKy, TSd).

Den 12-15/5 finns rapporter från Västerviken om 2-6 ex av den nordliga rasen thunbergi (JE, MBt, SC, JO). Den 18/5 rapporterades 30 thunbergi på Häggnäsvikens norra sida (SB) och 40 ex. vid Västerviken (MNs, SB). Även vid Pilkrogsviken fanns denna dag 20 individer där alla utfärgade var av nordlig ras (SB, MNs).

Med stor sannolikhet var också de flesta av de till rasen obestämda den 15-18/5 av den nordliga rasen. Av bestämda "sydliga" gulärlor finns bara två rapporter, 3 ex. vid Västerviken den 14/5 (MBt) och 1 hane vid Häggnäsviken den 31/5 (JE). Förutom en rapport om en lockande fågel vid Påläng den 8/6 (LJ) saknas ytterligare rapporter under häckningstid varför allt tyder på att gulärlan numera är utgången som häckfågel i våra två kommuner.

Från hösten några få rapporter; Västerviken som mest 4 ex. 26+30/8 samt 1-2/9 (JE, SC, HN), Häggnäsviken 1-2 ex. 26/8, 6/9 och 24/9 (JE, SC, AR), Björkarösund 1 ex. den 7/9 (PLt), Fälten N Mörkö (V Bokskogen) 1 ex. den 5/9 (KM) samt 6 resp. 2 ex. vid Sanda gård den 9-10/9 (IG, SC, JE).

CITRONÄRLA (*Motacilla citreola*)

Rapporter saknas i år.

FORSÄRLA (*Motacilla cinerea*)

En vårrapport om en stationär fågel vid Bränninge gård, Tveta den 23/4 (SC, JE).

På hösten tre rapporter om ensamma fåglar: Rastande vid Skanssundet, Mörkö den 14/9 (JE), sträckande över Häggnäsviken den 24/9 (AR), samt födosökande Vårdinge den 12/10 (GPa).

SÄDESÄRLA (*Motacilla alba*)

Vårens första rapport är från N Mörkö den 23/3 (PLt), en vecka tidigare än de följande rapporterna.

SIDENSVANS (*Bombycilla garrulus*)

Den största rapporterade flocken i januari var på måttliga 70 ex. vid Södertälje syd den 9/1 (LG) och i februari 60 ex. i Blombacka, Södertälje den 10/2 (NK). Få rapporter och små antal rapporterades i mars och inga i april, däremot två sena rapporter i maj; 50 ex. födosökande vid Skanssundet den 1/5 (SC, JE), så även 40 ex. vid Hälleby, Hölö den 4/5 (SB).

Höstens första flock sidensvansar rapporterades den 29/10 (SC) och var tillsammans med ytterligare någon flock de "största" för hösten, blygsamma 30 ex.

STRÖMSTARE (*Cinclus cinclus*)

Vinter/vår: Sammanlagt 23 lite spridda rapporter av, om inget annat anges 1 ex.

Södertälje stad: Kanalen den 27/1+25/2 (IK), Torpaviksdiket (Ströms kanal) den 3+5/1 (JE, HA, ISA) samt 15/2 (HH).

Bränningeån, Tveta den 1/3 (ALn), den 25/3 (JE, SC) och 2 ex. den 2/4 (SC).

Kallfors kvarn, Järna den 3/1 samt 14-15/1 (SC, JE, JO).

Söräng, Mörkö den 26/1 (BH, UM).

Sundsviks kvarn, Turinge den 26/2 (BKy)

Ålöström/Tveta 9 rapporter den 27/1-22/3 (ALn, NK, AEs, MBy, MBt, SC). Den 15/2 inräknades 4 ex. (SB).

På *hösten* endast två rapporter med 1 ex. vardera; Kallfors kvarn den 6/11 (SC) och Ålöström den 25/11 (PRn).

GÄRDSMYG (*Troglodytes troglodytes*)

Vinter-rapporteringen är av samma omfattning som de senaste åren (1 ex. om inget anges):

Under *januari* 12 rapporter varav två från Hölö kyrka (JE, MBy), tre från spridda lokaler på Mörkö (MN, SC, JE, HA, ISA, PLt) och en vardera från Torpaviksdiket, Södertälje (CL), från Sundsvik, Turinge (BKy), från Ekensberg, Överenhörna (RLo), från Brinkbacken, Ytterenhörna (RLo) och från Saltå, Ytterjärna (ISA, HA).

För *februari* inkom 7 rapporter; från Häggnesviken (MBy) och Avloppsreningsverket, Hölö ((JO), från Eriksö (UEm) och Skansundet, Mörkö (PLt), från Sundsvik, Turinge (BKy) och från Dåderösund, Mörkö/Ytterjärna (PLt).

Under *mars-juni* cirka 40 rapporter om sjungande fåglar, vilket som vanligt inte speglar numerären häckningar.

Två häckningar finns rapporterade: 1 adult med föda åt ungar vid Hagdala, Tullgarnområdet den 6/6 (IL, CL) och 5 1K vid Hörningsholm, Mörkö den 24/6 (SC).

Under *november* 17 rapporter, ovanligt många, däremot bara 2 i december.

JÄRNPARV (*Prunella modularis*)

Ett ex. övervintrade och sågs vid fågelbord på Grävlingvägen 8 i Viksberg, Salem hela januari-februari (HA, ISA). Enda tidigare dokumenterade övervintringarna i vårt område skedde vintern 1984 i Mariekälla, Södertälje samt i Eneområdet, Järna januari-februari 1988 enligt StjOF:s arkiv.

RINGTRAST (*Turdus torquatos*)

En hane rastade vid Vidbyholm, Turinge den 21-28/4 (BKy) och 1 3K+ hane på Öbacken-Bränninge, Tveta den 2/5 (PSd, SB). Första fynden på fem år.

KOLTRAST (*Turdus merula*)

Största rapporterade samlingarna: 10 ex. Pärngränd, Södertälje den 27/1 (SB) och 30 ex. Bokskogen, Mörkö den 19/3 (KM).

BJÖRKTRAST (*Turdus pilaris*)

Största flocken detta år, 200 ex., noterades vid Björkarö gård, Mörkö den 13/11 (PLt)

RÖD Vingetrast (*Turdus iliacus*)

Största vårflocken, 30 ex, rastade vid Turinge kyrka den 21/4 (BKy). På hösten var största rapporterade samlingen på 50 ex. den 12/10 och sågs vid Farfars Udde också Turinge (HH).

DUBBELTRAST (*Turdus viscivorus*)

En (möjlig övervintrare) rapporterades från Boksskogen, Mörkö den 17/2 (BH, UM). Den 4-5/3 finns rapporter om 1 ex. från Kålsö och 2 ex. från Sanda på Mörkö (KE resp. JE, CS) samt 2 ex. från Pilkrogsviken, Ytterjärna (SC). Nyanlända?

GRÄSHOPPSÅNGARE (*Locustella naevia*)

Årets första sjöng vid Törnebacka, Östertälje den 18/5 (UM, ALg). Nästa rapport är från Jullen, Vårdinge den 25/5 (JE) och från den 28/5 finns rapport om 2 sjungande vid Dåderöskär respektive Björkarösund, N Mörkö (UM, ALg). Totalt 4 rapporter om 1 ex. den 30/5 och 5-10/6 från Pålsundet avser nog samma individ (UM, ALg, JE, JO, RI, MWi).

FLODSÅNGARE (*Acrocephalus fluviatilis*)

Två sjungande individer upptäcktes på förnatten den 5/6 dels strax söder Mörköbron, dels 750 m söder om detta ex. vid Ängsudden, båda på Mellersta Mörkö (JE). Avlyssnades sedan av många fram till den 12/6 (PKy, BKy, BT, LJ, JO, RI, JSs, CL). Den 11/6 fanns båda fåglarna på plats enligt upptäckaren.

BUSKSÅNGARE (*Acrocephalus dumetorum*)

Liksom förra året en rapport, 1 sjungande vid Hörningsholm, Mörkö den 17/6 (MN).

KÄRRSÅNGARE (*Acrocephalus palustris*)

Rapporterna avser 1 individ om inte annat anges. Årets första notering gällde 2 ex. vid Sandasjön, Mörkö den 17/5 (HA, ISA). Den enda riktigt stationära individen rapporterades tiden 25/5 – 16/6 från Sandasjöns norra ända (JO, SC, BT, JE, BH, UM). Från Söräng, S Mörkö finns rapporter den 6+11/6 (JE, MJ) och från Mörköbron den 11+19/6 (SC, HH). Övriga rapporter från Mörkö: Baggtorp den 6/6 (JE), Eriksö den 11/6 (LG, GM), och Hörningsholm den 17/6 (SC). Från Dåderösund finns rapporter den 10-11/6 om 2 ex. (BT, JE). Totalt sannolikt 8 olika individer på Mörkö.

Från Hölö finns 3 rapporter; Norasjön den 8/6 (PLz), Hälleby den 11/6 (JE) och Tullgarns Slottspark den 5/7 (BH, UM).

Övriga rapporter: Pilkrogsviken 2 ex. den 11/6 (MBy, JE) samt Törnebacka den 30/5 (UM, ALg) och Tysslinge den 16/6 (UM, BH), båda Östertälje.

Totalt minst 15 sjungande individer är jämförbart med 2015 och åren dessförinnan (dock minst 21 ex. 2016).

TRASTSÅNGARE (*Acrocephalus arundinaceus*)

En sjungande fågel upptäcktes den 27/5 av MBt vid Norasjön, Tullgarnområdet. Fågeln rapporterades sedan av över 30 skådare fram till och med den 18/6.

HÄRMSÅNGARE (*Hippolais icterina*)

Rapporterad i samma omfattning (42 rapporter) som de flesta av de senaste åren och bedöms omfatta minst 20 individer.

Som oftast flest rapporter från Slottsparken/Häggnäsviken, 12 st., och med som mest 3 sjungande den 22/5 (SC). Den 5/7 rapporterades förutom 2 sjungande också en lyckad häckning (BH, UM). Från

Tullgarnsnäs endast 3 rapporter tiden 22/5 – 1/6 (LÖ, HN, BKy) omfattande som mest 3 sjungande härmsångare. Sjungande också vid Hölö kyrka den 27/5 (AJs).

Från Mörkö 5 rapporter från Skansundet tiden 19/5 -16/6 (MBy, SC, PLt, AS, BH, UM), från Sandasjön/Hörningsholm 4 rapporter tiden 21/5 – 17/6 (SC, PLt, BT), Dåderösund 1-2 sjungande 29/5 + 6/6 (PLt) samt Ledarön 3 sj. den 29/5 (PLt). 1-2 sj. också vid Pålsundet den 20+25/5 (JE, SC) och Kålsö 24/5 + 1/6 (PLt).

Övriga rapporter: Brandalsund den 17-28/6 (BLj, BT, AR, ALn) och Mikaelgården den 5/5-3/6 (AR) båda Ytterjärna, samt från Bränninge gård, Tveta den 19/5 (SC).

En individ om inget annat anges.

GRANSÅNGARE (*Phylloscopus collybita*)

Till och med juni finns 13 rapporter vilket är normalt för senare år (utom förra, då 28). Samtliga avser 1 ex. utom årets första rapport från den 3/4, då 3 ex. sjöng vid Svallsätterssjön, Överjärna (SC). De flesta rapporterna avser säkert förbiflyttande individer, endast tre är från mitten av maj till sista juni, och skulle möjligen indikera häckning: Åby kvarn, Hölö den 14/5 (JE), Sjundaskogen, Vårdinge den 11/6 (BT) samt sydhamnområdet, Södertälje den 16/6 (BH, UM).

BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL (*Regulus ignicapilla*)

Den 5/5 sågs en sjungande vid Öbacken-Bränninge, Tveta (AC). Eftersök gjordes men var resultatlösa. Notera att en trolig brandkronad sågs i området ett halvt år tidigare. Den 28/5 upptäcktes en sjungande V Tullbotorp, Tullgarnområdet (KS). Fågeln rapporterades sedan av många och hördes och sågs sista gången den 16/6 (BH, UM). På hösten fångades och ringmärktes en 1K+ hane i Pershagen den 7/10 (LM). Vi påminner om att arten blev ny för vårt område först förra året med en säker observation vid Yngern.

RÖDHAKE (*Erithacus rubecula*)

Flera ensamma individer rapporterades i början av januari men inte senare; Sundsviks hill, Turinge den 2/1 (BKy), Billsta, Överjärna den 5/1 (KEr), Tomtevägen, Hagaberg den 6/1 (LS) och Hertig Carls väg, Södertälje den 7/1 (SC).

En lyckad övervintring rapporteras från Pärögränd, Södertälje tiden 7/1-12/3 (SB). Den 12/2 sågs 1 ex. vid Vasavägen, Östertälje (PRs) men är inte rapporterad senare.

Från ”Vinterfåglar inpå Knuten” rapporterades i våra två kommuner 22 ex. vid 16 fågelbord (8 ex. 2016, 37 ex. 2015).

Från och med den 22/3 rapporterades flera sjungande rödhakar i vårt område.

NÄKTERGAL (*Luscinia luscinia*)

44 rapporter om sjungande fåglar är likartat med 2016 men färre än åren innan. Högsta antalet, 4 ex. rapporterades från Sandasjön (ISA, HA) och Dåderösund (PLt) på N Mörkö.

BLÅHAKE (*Luscinia svecica*)

Som oftast endast höstrapporter (14 st), den första avser 1-2 ex. vid diket ner till Västerviken, Tullgarnområdet den 30/8 -3/9 samt 9+11/9 (JE, CL, HN, SC, EE, MBt, JO). Vid Hägnäsviken rastade 1-3 ex. den 8-10/9 (SC, JJ, MBt, JE, NJ). Enda rapporten från Mörkö var 1 ex. SV Bokskogen den 7/9 (PLt).

SVART RÖDSTJÄRT (*Phoenicurus ochruros*)

- Vårens första rapport är en sjungande Tallhöjdsvägen, Södertälje den 31/3 (JO).

- Ett par Scania Tekniskt Centrum, Södertälje tiden 19/4 – 28/6 (PKy, JE, SC, LS, MBt, BKy, AEs). Sång hörd tom 13/6 men inga högre häcknings-kriterier rapporterade.
- Den 17/5 rapporterades 1 honfärgad 2K-fågel vid Bränninge gård, Tveta (HA, ISA).
- En sjungande Odals spannmålmagasin, Södertälje den 1/6 (SC) och den 6/6 sågs en hane flygande med mat i näbben (JE). En födosökande kvar i området den 20/7 (GFs, JEE).
- En häckning konstaterad (föda åt ungar) den 26/6 AstraZeneca, Östertälje (UM, ALg).

BUSKSKVÄTTA (*Saxicola rubetra*)

Områdets första novemberobservation rapporterades av PLt vid Skanssundet, Norra Mörkö den 6/11. Den var sedan kvar nästan hela månaden och rapporterades av många fram t.o.m. den 26/11 (FGr m.fl.). Tidigare fenologirekord var från den 11/10 2005.

SVARTHAKAD BUSKSKVÄTTA (*Saxicola rubicola*)

Den 14/5 rapporterades 1 hona vid Tullgarns allé nära orangeriet (JLn).

STENSKVÄTTA (*Oenanthe oenanthe*)

I år endast 30 rapporter under häckningstid mot 40-45 åren innan. Av dessa är 1/3 av rapporterna från mitten av maj då de som häckar i fjällen passerar.

Rapporter som antyder permanenta revir finns från Kungsdalen, Östertälje den 28/5 (PRn) och Hörningsholm, Mörkö den 4/6 (UM).

Två konstaterade häckningar finns rapporterade: Vid Hölö kyrka den 18/6 (SHL) och Södertälje Syd den 29/6 (SHL) där i båda fallen adulta matade ungar.

MINDRE FLUGSNAPPARE (*Ficedula parva*)

En sjungande 2K+ fågel vid Tullgarnsnäs parkering tiden 23/5 – 10/6 (JE m.fl.), samma plats som år 2012 och 2014! Även då var det 2K(+) fåglar. Lokalen är uppenbarligen tilldragande för arten. En sjungande också i sumpskog på Kålsö, S Mörkö den 24/5 (PLt) samt vid Almnäs, Tveta den 11/6 (DR). En höstrapport, 1 lockande Tullgarnsnäs den 8/9 (GLb, LD).

SKÄGGMES (*Panurus biarmicus*)

Tretton rapporter från uteslutande "klassiska" lokaler.

Tullgarnsnäs: 2 ex. den 22+23/7 och 1 ex. den 1+3/8 (JE), noterad den 16/9 (UEm) och 6 ex. den 1/10 (HN, EE).

Häggnäsviken: 1 ad hane den 8/11 (BH, UM).

Björkarösund 1 ex. den 12/2 (PR, SC), 3 ex. den 5/9 (PLt). Dåderö sund 1-2 ex. den 25+29/5 (PLt, JE, SC).

Skanssundet 1 hane den 23/9 (MBt, SC, JE)

STJÄRTMES (*Aegithalos caudatus*)

Minst 10 ex. rapporterade från:

Tallhöjdsvägen, Södertälje (20 ex.) den 4/1 (JO), Tullgarnsnäs (15 ex.) den 17/1 (GLb), Lämbonäsvägen, Hölö (10 ex.) den 13/2 (AWb), Sandasjön (15 ex.) den 20/9 (BH, UM).

Under *häckningstid* (mars-juni) är arten rapporterad från Tullgarnsnäs, Hölö (BKy, SC, AS), från Kålsö (JE), Egelsvik (MBt), Björkarö gård (BR), Sandasjön (PLt, MBy) och Salsudd (JO) samtliga Mörkö, vidare från Karlberga (LHt) och Lina/Moratorp (ALn, BKy) i Södertälje samt från Farfars udde i Nykvarn (HH) och från Mikaelgården, Ytterjärna (AR) och Moraån, Överjärna (ALn).

SOMMARGYLLING (*Oriolus oriolus*)

En 2K-fågel hördes och sågs i Tullgarns slottspark den 31/5 (JE).

TÖRNSKATA (*Lanius collurio*)

Under häckningstid 44 rapporter, det lägsta antalet de senaste fem åren.

- Säkra eller mycket troliga häckningar rapporterades från Häggnäsviken med hane + 1 st. 1K den 11/8 (JO), från Västerviken med par den 16+18/6 (BH, UM, JO) och 1K-fågel den 13/8 (AS), från Sandasjön med par den 10/6 (BT) och 1 1K den 2/8 (PLt), från Sundsviks Hills viltvatten med par + 3 st. 1K den 7/8 (BKy) och från Moraåns dalgång, Överjärna med varnande fågel den 17/7 och 2 1K den 2/8 (ALn).

- Sannolika häckningar/häckningsförsök rapporterades också från Smedsta, Hölö den 2/7 (JMn), från Tullgarnsnäs den 1+8/6 (PLt, HN), från Ledarön den 29/5 (PLt), från Berga, N Mörkö den 5/7 (BH, UM), från Egelsviken, Mörkö den 29/7 (UEm), från Kålsö/Löten, S Mörkö den 11/6+29/7 (BT, UEm), från Nora hage, Mörkö den 10/6 (BT), och Kungsdalen, Östertälje den 10/6 (PRn).

VARFÅGEL (*Lanius excubitor*)

Från *vintern-våren* finns 82 rapporter, tämligen ordinärt för senare år, och jämnt spridda över årets tre första månader. En individ om inte annat anges. Vid föreningens utflykt den 6/4 till Norra Mörkö trodde vi oss se vårens sista varfågel, men det överträffades av två rapporter från den 23/4 med en fågel vid Löten, S Mörkö (AWb, UEm).

Rapporterna från Norra Mörkö dominerar som vanligt och bara från Sandasjön/Björkarösund finns 28 rapporter exklusive 4 från Dåderö (Ytterjärna) och 2 vardera från Skansundet respektive Hörningsholm. En enda rapportör anger 2 ex. vid Dåderö gård den 11/3 (JE) annars anges 1 ex. i rapporterna. Och någon rapportör har rapporterat från två lokaler samma dag, så minst 2 ex. har funnits på N Mörkö åtminstone periodvis.

Från Mellersta Mörkö finns rapporter från Bygdegården den 11/2 (MBr), Aspbacken den 31/3 (JO), Skåsa gård den 25/2 (OW), Söräng den 26/1 (BH, UM), Mörköbron den 11/3 (SC), Kalkberget den 9/2 (MBt) samt 9 rapporter från Baggtorp tiden 2/1 – 30/3.

Från Södra Mörkö finns 4 rapporter från Löten tiden 19/1 – 23/4 (AEs, PLt, UEm), från Eriksö den 19/1 (HA), från Ängsstugan den 7/2 (PLt) och från Kålsö den 18/2 (UEm) + 4/3 (KE).

Antalet olika individer på hela Mörkö kan ha varit så få som 5 stycken, men troligen 6-7.

Antalet rapporter utanför Mörkö, 22 stycken, fördelar sig enligt:

Hölö: Tullgarnsnäs den 21/1 (FKL), Påläng den 26/1 (BH, UM), Tullgarns grindar den 4/2 (MBt), Häggnäsviken den 11/2 (SC, JE), Norasjön den 16/2 (KSn), Valåker den 21/3 (BH, UM).

Ytterjärna: Pilkrogsviken 7 rapporter tiden 3/1 – 29/3, Vaskhusv./Farstanäs den 26/1+17/2 (BH, UM).

Vårdinge: Väsby den 26/3 (GPa).

Turinge kyrka den 9/3 (BKy).

Taxinge: Ryssjöbrink den 16/1 (EH).

Södertälje: Lina 4 rapporter den 19/1 – 17/3 (BSi, PKn).

Troligen minst 6, mer sannolikt 7-8 individer utanför Mörkö, flera eventuellt kortvarigt.

Under *hösten* inkom 37 rapporter, den första från den 20/9 (BH, UM). Mörkö dominerar stort med 27 rapporter varav 11 från Sandasjön- och 6 från Björkarösunds-området. Från Norra Mörkö dessutom två från Salsudds P och en från Kråkberget. Rapporter från Mellersta Mörkö var 5 från Baggtorp (HAn, BB, BH, UM, JE) och en vardera från Botten (JE) resp. Söräng (HAn, BB), ingen från södra delarna av ön.

Från Hölö endast 5 rapporter, Påläng/Pålsundet den 20+21+27/12 (BH, UM, NK, JE), Västerviken den 20/12 (HN) och Tullgarnsnäs den 30/12 (HA, ISA).

Från Ytterjärna finns rapporter från Pilkrogsviken den 5/10 (BSi), från Yttereneby den 27/12 (HA, ISA) samt ospecat den 10/12 (PLz).

Dessutom en rapport vardera från Edesta strand, Vårdinge den 16/10 (MBt, SC) och från Pärngränd, Södertälje den 23/12 (SB). Den senare vid matning där varfågeln tagit en grönsiska.

Alla rapporter ovan avser 1 fågel.

NÖTKRÅKA (*Nucifraga caryocatactes*)

Endast 4 vårrapporter om 1 ex. vardera: Mikaelgården, Ytterjärna den 24/3 (AR), Kalkberget, Mörkö den 9/4 (MBt), V Tullbotorp, Tullgarn den 1/6 (BKy) samt Eriksö, Mörkö den 22/6 (KE).

Under andra halvåret 24 rapporter varav 17 från Västerviken/Västerängen eller Tullgarnsnäs.

Övriga rapporter:

Hölö: Hagdala 19/10 (CL), Södertälje: Lina Lersjö och Källtorp den 16/9 (BSi), Lina NR den 20/9 (ALn), Turinge: Sandudden den 20/10 (BTö), Vårdinge: Akaren den 4/11 (JE, SC), Mörkö: Dåderö gård den 30/9 (FGr).

Samtliga rapporter omfattar 1 ex. utom i några fall från Näset där 2-3 ex. avses.

RÅKA (*Corvus frugilegus*)

Fler individer och även fler sträckande än vanligt.

Från Stav, Hölö, finns rapporter om 1 ex. den 6/3 (SC), den 22/3 (CL, SC), den 26/3 (NK), den 29/3 (JE), den 8/4 (HA, ISA) och den 14/5 (SC). Vid Simsjön, Hölö fanns 1 ex. den 8/4 (SC) och vid Skräddartorpskärrret, Tullgarnsområdet hela 7 ex. den 22/4 (JO).

Från Mörkö rapporterades 3 ex. den 7/3 (BEx) och 1 ex. den 11/3 (MBt) båda vid Dåderö gård, samt 1 sträckande vid Kålsö den 25/3 (MN).

3 sträckande också över Mikaelgården, Ytterjärna den 10/4 (AR).

Från hösten har inkommit rapporter om 8 sträckande över Sandasjön, N Mörkö den 18/10 (BH, UM) och 1 rastande vid Sundsviks kvarn, Turinge den 27/10 (BKy).

SVARTKRÅKA (*Corvus corone corone*)

Rapport om 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn den 3/9 (SC) tillsammans med 20-talet grå.

KORP (*Corvus corax*)

Största samlingarna, 50 ex. rapporterades från St. Alsjön, Vårdinge den 29/1 (JO) och från Bränninge, Tveta den 15/9 (TB)

STARE (*Sturnus vulgaris*)

Vårens första ex. sågs vid Nibble, Vårdinge den 28/2 (OW, AK) och följdes av 3 rapporter om 1-2 ex. från Mörkö samt Tullgarns slott den 1/3 (PLt, JE) och flockar på 10 ex. från den 3/3 och framåt (HA m.fl).

BOFINK (*Fringilla coelebs*)

Vinterfynd: 1 ex. vid matning Tomtevägen, Södertälje den 6/1 (LS), och 4 ex. vid matning Håknäs, Ytterjärna den 8/1 (HA, ISA) samt 1 par vid matning Pärngränd, Södertälje den 7/1, därefter 1 hane fram till den 3/3 (SB).

Två bofinkhanar Farfars Udde, Turinge den 6/3 (HH) är troligen vårens första flyttande. Från den 11/3 hördes så de första sjungande (PLt). Den 1/4 rapporterades en flock på 500 ex. vid Salsudd, N Mörkö (PLt).

December: 1 hane Idesta N Mörkö den 27/12 (PLt).

Från "Vinterfåglar inpå Knuten" rapporterades i år 15 ex. (23 ex. 2016) vid olika fågelbord i vårt område.

BERGFINK (*Fringilla montifringilla*)

Vinterfynd: Ett ex. vid matning Håknäs den 8/1 (HA, ISA) är allt.

December: Salsudds P, N Mörkö 2-4 ex. den 11/12 (SC). Fem rapporter från Tullgarns slott tiden 9-26/12 (PLt, BEx) med som mest 35 ex. den 20/12 (HN) och 50 ex. den 26/12 (NK).

STEGLITS (*Carduelis carduelis*)

Under *vintern* (tom 15/3) 34 rapporter, vilket är färre än de föregående åren. Största flockarna var på ca 20 ex. Näktergalslunden, Östertälje den 29/1 (JO) och 15 ex. Hertig Carls väg, Södertälje den 19/2 (FGr). Även 10 ex. på matning Grävlingevägen, Salem (HA, ISA) bör nämnas. Rapporterna omfattar oftast högst 6 individer och är från Överenhörna, Turinge, Överjärna, Ytterjärna, Hölö, Tveta och Mörkö förutom Södertälje.

Under *häckningstid* (april-juli) 68 rapporter vilket är ungefär som de senaste åren. Av dessa är 14 rapporter från Tullgarnsområdet (Hölö) och 22 st från Mörkö, oftast Skanssundet, 8 är från Turinge och 15 från Ytterjärna. Återstående rapporter är från Södertälje (4), Tveta (2, SC, LS), Vårdinge (1, KEr), Ytterenhörna (1, HH) eller Överenhörna (1, BH, UM). Rapporterna avser i allmänhet högst 5 individer.

Största höstflocken, 100 ex., rapporterades från Sandasjön, N Mörkö den 20/9 (BH, UM).

HÄMPLING (*Carduelis cannabina*)

Under *häckningstid* (april-juli) 48 rapporter vilket är jämförbart med senare år. Av dessa är det bara några få som inte är från skådartäta områden som Hölö, Mörkö och Ytterjärna: 1 par Scania Tekniskt Centrum, Södertälje den 8/6 (PKy), 1-2 ex. Skillöt, Vårdinge den 1+16/5 (BT) och 2 ex. Svålsättersjön, Överjärna den 9/4 (SC). Som vanligt alltså väldigt dåligt med rapporter från stora delar av vårt område (många församlingar). Är arten så ovanlig/svårfunnen eller? (Se tidigare kommentar i årsrapporten från 2013)

Största rapporterade flocken är på 70 ex. vid Idala, Mörkö den 1/10 (MBt, SC).

VINTERHÄMPLING (*Carduelis flavirostris*)

Som oftast bara höstrapporter och från vår klassiska lokal, Norra Mörkö; Sandasjön 1 ex. den 15-16/10 (SC, JE), 3-4 ex. 30/10 (MBt), 2 ex. Björkarösund den 22/10 (SC), 11 respektive 1 ex. Skanssundet den 25+29/10 (UM resp. SC, JE).

SNÖSISKA (*Acanthis flammea exilipes*)

Numera endast en ras av gråsiska och med helt nytt vetenskapligt namn. ("Gud låt det räcka länge" som gumman sa när gubben.....)

Två ex. i flock med individer av nominatrasen på Genetafältet, Södertälje den 29/11 (AEs)

BÄNDELKORSNÄBB (*Loxia leucoptera*)

Fyra sträckande Mariekälla, Södertälje den 3/8 (GPa), 1 ex. förbiflygande Björnebergs grustag, Turinge den 29/9 (MNn), 7 ex. Frista kulle, Vårdinge den 19/10 (OW), 1 ex. förbiflygande Scania's spårrområde,

Tveta den 24/10 (JGr), 2 ex. Scania Demo Centre den 6/12 (MBt), hörd Skyttorp, Tullgarnområdet den 9/11 (FS) och 1 sträckande respektive 1 hane Slessberget, Mörkö den 18/10 resp. 6/11 (PLt). Vid Salsudd, Mörkö 1 ex. rapporterat vid flera tillfällen: den 16/9 (PLt), den 25/9 (BKy), den 29/9 (SC), den 30/9 (PLt, CL) och den 1/11 (PLt).

MINDRE KORSNÄBB (*Loxia curvirostra*)

63 rapporter under året är helt jämförbart med åren innan, och bara några få av dessa är som oftast från första halvåret. Först i september blev det lite fart på rapporterandet, inte minst från Salsudd, men även från andra lokaler på Mörkö. Spridda rapporter också från Turinge, Taxinge, Tveta, Södertälje, Hölö, Ytterjärna och Vårdinge.

Största rapporterade grupperna/flockarna var 45 ex. på Ekö, S Mörkö den 15/11 (BH, UM), 35 ex. vid Salsudd den 29/9 (SC) och 30 ex. vid Skräddartorpskärrer, Hölö den 1/8 (MBt). Snittantalet i rapporterna var ca 10 individer. I minst 1/3-del av rapporterna anges "förbiflygande".

STÖRRE KORSNÄBB (*Loxia pytyopsittacus*)

Tretton rapporter, alla utom en från det sista kvartalet: 1 ex. Vattgruv mossen, Överjärna den 25/3 (JE). Flest rapporter från Salsudds parkering: 1 hane den 2/9 (MBt, JE, SC), 2 ex. den 16/9 (SC, JE), 5 respektive 1 ex. den 13+14/10 (CL resp. JE, SC) och 2 ex. 12/11 (SC).

Från övriga Mörkö: 1 ex. Slessberget 29/10 (HA, ISA) och 1 ex. Ekö den 6/11 (PLt).

Även rapporter om 3 förbiflygande vid Usta, Vårdinge den 28/10 (SC), 6 förbiflygande vid Akaren, Vårdinge den 4/11 (JE, SC), 1 honfärgad den 5/11 och 7 ex. den 7/11 vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge (BKy).

ROSENFINK (*Carpodacus erythrinus*)

Rapporter i normal omfattning, 12 stycken, de flesta från de gängse lokalerna på N Mörkö: Dåderösund/Dåderöskär: 2 sjungande den 22+25/5 (PLt, JE, SC), 1 ex. ("permanent revir") den 29/5 + 6/6 (PLt) och 3 sj. den 10/6 (BT). Sandasjön: 1 sj. den 27/5 (UM, ALg), 1 2K hane den 6/6 (SC, PLt), 1 ex. Engsholms slott den 4/6 (SC).

Övriga rapporter (samtliga 1 sj. fågel).

Hölö: Pålsundet, V sidan den 24/5 (SB), Ytterjärna: Pilkrogsviken den 27/5 (JE), Yttereneby gods den 4/6 (SC).

Bortsett från rapporterna ifrån "Dåderöområdet" vet vi inget om ehuruvida fåglarna var tillfälliga eller inte. Negativa rapporter saknas som oftast.

TALLBIT (*Pinicola enucleator*)

Ett ex. förbiflygande mot söder över Skansundet den 27/11 (SC) och minst 10 ex. också söderut över Åtorpsgården, Tullgarnområdet den 20/12 (HN).

DOMHERRE (*Pyrrhula pyrrhula*)

Ovanligt nog en häckning rapporterad; 2 pull. Farfars Udde, Turinge den 28/6 (HH).

De flesta rapporterna är dock från januari och november-december, mindre än 10 % är från häckningstiden (april-juli). Största rapporterade flocken är på måttliga 15 ex. vid Horn, Överenhörna den 6/1 (RLo).

STENKNÄCK (*Coccothraustes coccothraustes*)

Antalet rapporter, 76 stycken, ligger inom det förväntade spannet för senare år.

Under häckningstid (april-juli) finns 24 rapporter:

Överjärna: Mora park 1 ex. den 17/5 (HRe).

Ytterjärna: Ett par i häckningsbiotop Mikaelgården tiden 23/4 - 2/6 (AR), Ett par Farstanäs NR den 15/5 (IP).

Turinge: Farfars udde 1 par tiden 5/4 – 5/5 (HH), hona bobyggande Jägarskogen den 10/5 (BKy).

Södertälje: Återigen konstaterad häckning (minst 1 pull) Tallhöjdvägen den 2/7 (JO). En förbiflygande Hertig Carls väg den 6/7 (LG).

Salem: Grävlingvägen, Viksberg 3 ex. den 14/4 (HA).

Mörkö: Skanssundet 1 ex. den 30/4 (MBt, SC), 3 ex. Kalkberget den 7/5 (MBt) och 1 ex. Eriksö den 11/6 (AKh).

Hölö: Lämbovägen 1 ex. den 2/4 (AW), Tullgarnsnäs 1 sj. den 19/4 (HN) och 2 ex. den 6/7 (LE, GLb), Påläng 1 sj. den 14/5 (MBt, SC), Hagdala 1 ex. (CL, IL) och Tullbotorp 1 ex. (JO) båda den 6/6.

Från Överenhörna finns vinter-rapporter men från övriga församlingar saknas rapporter helt. Önskvärt är rapporter under häckningstid från alla delar av våra två kommuner.

Att arten är tämligen vanlig åtminstone i Södertäljes närhet visar besök vid fågelmatningar: 19 ex. Pärngränd den 27/1 (SB) och 11 ex. Grävlingvägen, Viksberg den 28/2 (HA, ISA). På hösten hela 33 ex. överflygande Mariekälla den 28/8 (GPa).

LAPPSPARV (*Calcarius lapponicus*)

En vårrapport, 1 sträckande Hejsta, Hölö den 9/5 (HA, ISA).

På hösten 6 rapporter väl samlade i tiden men från olika lokaler: Hågafälten, Mellersta Mörkö 2 ex. den 2+4/9 (MBt, JE, SC, BR), Björkarösund, N Mörkö 1 ex. den 5/9 (PLt), Västerviken, Tullgarnområdet 2 ex. den 9/9 (JO), Hägnäsviken 3 ex. 10/9 (JE, NJ, SC) samt 1 ex. söder Sandasjön den 10/9 (PLt).

SNÖSPARV (*Plectrophenax nivalis*)

En liten flock på 8 ex. rastade/födösökte vid Skanssundet, Mörkö den 7-8/11 (KM) och rapporterades av 14 personer.

GULSPARV (*Emberiza citrinella*)

En större flock fanns vid Hörningsholm i början på januari. Som mest rapporterades 300 ex. den 6/1 (JE, SC) och 200 ex. den 12/1 (PLt)

ORTOLANSPARV (*Emberiza hortulana*)

Endast en tillfällig fågel på våren, 1 födosökande vid Sandasjön den 7/5 (SC, MBt).

Ovanligt nog även en höstobservation, 1 rastande åkern V Bokskogen (= "Fälten N Mörkö") den 1/10 (IG).

SÄVSPARV (*Emberiza schoeniclus*)

Ovanligt med övervintringsförsök, så inte heller i år. Första vårrapporten är från den 16/3 (PLt).

Inga decemberfynd

Rapportsignarurer:

AC	Allan Carlsson	FKL	Folke K Larsson	LG	Leif Godin
ADu	Anders Daring	FS	Frida Sjösten	LHt	Lennart Hellquist
AE	Anders Eriksson	GA	Göran Andersson	LJ	Linus Jonsson
AEs	Anders Engström	GAv	Göran Andervass	LL	Lasse Lööv
AGr	Anna Grönlund	GC	Gunnar Carlsson	LLö	Linda Lofstrand
AGu	Anton Gustavsson	GFs	Gunnel Forsström	LM	Lennart Magni
AHI	Anders Haglund	GHe	Gunnar Hector	LN	Leif Nyström
AJs	Anna Juréus	GLb	Gunilla Lundborg	LS	Leif Sundin
AK	Ann Karlsson	GM	Göran Moheim	LW	Lennart Wahlén
AKh	Anders Kronhamn	GPa	Gregorio Para	LÖ	Leif Östman
AKI	Anders Kling	Gsb	Gösta Ståhlberg	MA	Mats Arvidsson
ALa	Arvid Landgren	GSt	Göran Ström	MAm	Martin Ahlman
ALg	Anders Löfgren	GW	Gittan Wahlström	MBr	Magnus Brandel
ALn	Anton Larsson	GWn	Gunhild Wallén	MBt	Mats Blomstedt
AMä	Ari Määttä	HA	Håkan Alm	MBy	Mikael Byggmästar
AP	Anders Pålman	HAn	Hasse Andersson	MC	Maria Carlson
AR	Alex Roetemeijer	HBI	Hasse Berglund	ME	Mikael Engström
AS	Anders Sennmalm	HH	Håkan Hall	MFr	Magnus Friskytt
AT	Anders Tranberg	HMa	Håkan Mauritzon	MG	Mats Gothnier
Atu	Andreas Tunarf	HN	Hans Norelius	MGs	Magnus Glennstål
AWb	Allan Wallberg	HRe	Hans Runske	MHm	Mårten Hasselblom
AWo	Ammi Wohlin	IFk	Ingrid Frisk	MJ	Mats Janson
BA	Bernt Andersson	IG	Ingemar Gard	MJa	Miguel Jaramillo
BAv	Björn Averhed	IK	Ingela Kjellsson	MLn	Mikael Lindén
BB	Björn Bengtsson	IL	Ida Leijon	MMA	Marianne Mattiasson
BEEn	Björn Eriksson	ILb	Ingo Leibiger	MN	Mats Nordin
BEx	Björn Erixon	IP	Ingemar Palmberg	MNn	Mats Nilsson
BH	Bo Hellberg	ISA	Isa Sjölin-Alm	MNs	Magnus Nilsson
BJn	Bengt Jonsson	JAI	Johan Allmér	MRe	Martin Resare
BK	Bertil Karlsson	JBä	Jona Bårgaskörd	MTm	Marie Teilmann
BKy	Björn Kylefors	JE	Johan Ehrlén	MV	Mia Våvare
BLb	Barbara Leibiger	JEE	Jan-Erik Eklund	MWi	Martin Widén
BLj	Bo Ljungberg	JJ	Jan Joråd	MWn	Mia Wikman
BR	Bo Runesson	JLn	John Löfgren	MÅ	Marcus Åhman
BS	Birgit Svensson	JMn	Jonas Melin	NJ	Niklas Jonson
BSi	Börje Silver	JO	Jan Oldebring	NK	Nils Karlsson
BSu	Beatrice Sundberg	JSn	Johanna Snellström	NMF	Nils MAGNUS Fredriksson
BSv	Bertil Svensson	JSs	Jan Sjöstedt	OL	Omar Laallarn
BT	Bjarne Tutturen	JSö	Jocke Söderhäll	OW	Olle Wahlström
BTö	Bo Törnquist	JW	Janne Wahlström	RFo	Ronny Fors
CC	Christer Carlsson	JWn	Johan Wallin	PKn	Per Karlsson
CHi	Carolina Hillerdal	KAn	Krister Andersson	PKy	Petter Kylefors
CHj	Christina Hjortsberg	KE	Kåre Engberg	PLt	Per Lundkvist
CK	Claes Kyrk	KEr	Kjell Eriksson	PLz	Peter Lantz
CL	Claes Leijon	KHy	Kristoffer Hylander	PRn	Peter Randén
CO	Christer Olsson	KL	Kenneth Lidén	PRs	Per (Pelle) Ragnarsson
CÅL	Carl-Åke Lindsten	KM	Kaj Månsson	PSd	Peter Sund
CÖv	Christer Örtvall	KMs	Krister Magnusson	PSk	Peter Strandvik
DFa	David Fant	KN	Krister Nässén	PTy	Per Thyberg
DR	David Rocksén	KP	Kjell Pettersson	RF	Ronny Fors
EE	Eva Edmert	KS	Kristoffer Stighäll	RI	Robin Isaksson
EH	Eva Hedström	KSn	Kerstin Svensson	RKm	Roger Kaufmann
EEk	Ekoplan Ekologigruppen	KÖs	Kersti Östman	RLo	Roland Lönnerbro
FG	Fingal Gyllang	LD	Leif Dahlgren	RV	Raul Vicente
FGr	Fredrik Grahn	LE	Leif Ekblom	SB	Stefan Bengtsson

SC	Stefan Clason	SRy	Stefan Rygfelt	TSd	Tomas Saxgård
SHe	Sofia Heldt	SSu	Staffan Sundin	TSI	Tomas Seippel
SHL	Sven-Hugo Lundahl	TB	Torbjörn Blixt	TU	Tommy Ubbesen
SOÖ	Sven-Olov Söderberg	TM	Thomas Molander	UEm	Ulf Elman
SPa	Sven Palmér	TS	Thomas Strid	UM	Ulf Modin

Andra förkortningar: Rrk Regionala rapportkommittén, Stockholm

Rapportsammanställare: Lennart Magni: Svanar – Storskarv, Rallar – Kornknarr
Staffan Holmberg: Rördrom – Falkar, Rörhöns – Pipare
Leif Sundin: Tofsvipa – Hussvala
Stefan Bengtsson: Inledning, Piplärkor - Fältsparvar

:

Foto Baksidan
Brandkronad kungsfågel

Fotograf: Ronny Malm, Malmsfoto.se

